

Yrkande

2024-05-23

KS 2024-05-29, Ä: 24, Ä.nr: SLK-2024-00292

Yrkande angående – Underlag för kompletterande budget maj.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsmiljönämndens och grundskolenämndens hemställan om att överföra kommunbidrag om 10 mnkr från stadsmiljönämnden till grundskolenämnden avseende resor till fritidshem, beviljas.
2. Stadsledningskontorets förslag till hantering och fördelning av kommuncentralt avsatta medel för låglönesatsning för personal i välfärdsverksamheter om totalt 32 500 tkr, där medel fördelas med 13 000 tkr till förskolenämnden, 11 433 tkr till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, 3 791 tkr till grundskolenämnden, 3 845 tkr till nämnden för funktionsstöd samt 379 tkr till socialnämnd Sydväst, godkänns.
3. Begäran från Higab AB om en höjning av lånetaket till 5 100 mnkr år 2024 beviljas.
4. Begäran från Göteborg Stadshus AB om en sänkning av lånetaket till 4 300 mnkr år 2024 beviljas.
5. Stadsledningskontorets förslag till hantering och fördelning av kommuncentralt avsatta medel för evakuerings- och omställningskostnader om 120 000 tkr, där förskolenämnden tilldelas 4 370 tkr, grundskolenämnden tilldelas 27 450 tkr, nämnden för funktionsstöd tilldelas 1 250 tkr och socialnämnd Sydväst tilldelas 620 tkr för upparbetade kostnader för upparbetade kostnader under perioden jan-mars, godkänns.
6. Stadsledningskontorets förslag om överföring av kommunbidrag från de regionala socialnämnderna till nämnden för funktionsstöd avseende barn och unga ärenden som hamnat fel i samband med de nya välfärdsnämnderna, där kommunbidraget för socialnämnd Nordosts minskas med 2 000 tkr, socialnämnd Centrums kommunbidrag minskas med 800 tkr, socialnämnd Sydvästs kommunbidrag minskas med 830 tkr, socialnämnd Hisingens kommunbidrag minskas med 1 370 tkr och nämnden för funktionsstöds kommunbidrag utökas med 5 000 tkr, godkänns.
7. Stadsledningskontorets förslag, om att överföra kommunbidrag om 30 mnkr från äldre samt vård- och omsorgsnämnden till nämnden för funktionsstöd avseende personer med funktionsnedsättning som har fyllt 65 år, godkänns.

8. Stadsledningskontorets förslag om att överföra kommunbidrag om 920 tkr från Nämnden för Intraservice till kommunledningen avseende det stadengemensamma dataskyddsarbetet, godkänns.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kretslopp- och vattennämndens hemställan om att utöka investeringsramarna för investeringsområde Tekniskt vatten med 150 mnkr, till totalt 550 mnkr för planperioden 2021-2025, beviljas.

Yrkandet

Sverigedemokraterna yrkar på att medel i aktuellt förslag (TU) ändras till och fördelas enligt ovan där medel (från kommuncentralt avsatta medel för evakuerings- och omställningskostnader) överförs för att ytterligare förstärka satsningarna listade i att-sats 5.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-05-07

Ärendenummer SLK-2024-00292

Handläggare

Peter Hermansson, Charlotte Rasmussen

Telefon: 031-368 00 19, 031-368 01 45

E-post: peter.hermansson@stadshuset.goteborg.se

charlotte.rasmussen@stadshuset.goteborg.se

Underlag för kompletterande budget maj

Stadsledningskontoret överlämnar utan eget ställningstagande äldre samt vård- och omsorgsnämndens och nämnden för funktionsstöds framställningar om en förändrad taxekonstruktion för hemtjänsten till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsmiljönämndens och grundskolenämndens hemställer om att överföra kommunbidrag om 10 mnkr från stadsmiljönämnden till grundskolenämnden avseende resor till fritidshem, beviljas.
2. Stadsledningskontorets förslag till hantering och fördelning av kommuncentralt avsatta medel för låglönesatsning för personal i välfärdsverksamheter om totalt 30 000 tkr, där medel fördelas med 12 000 tkr till förskolenämnden, 10 600 tkr till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, 3 500 tkr till grundskolenämnden, 3 550 tkr till nämnden för funktionsstöd samt 350 tkr till socialnämnd Sydväst, godkänns.
3. Begäran från Higab AB om en höjning av lånetaket till 5 100 mnkr år 2024 beviljas.
4. Begäran från Göteborg Stadshus AB om en sänkning av lånetaket till 4 300 mnkr år 2024 beviljas.
5. Stadsledningskontoret bemyndigas att fördela återstående kommuncentralt avsatta medel för stärkt klimatanpassning om 5 mnkr, enligt det förslag som lämnas i detta ärende, efter det att kommunfullmäktige fastställt klimatanpassningsplanen.
6. Stadsledningskontorets förslag till hantering och fördelning av kommuncentralt avsatta medel för evakuerings- och omställningskostnader om 120 000 tkr, där förskolenämnden tilldelas 4 370 tkr, grundskolenämnden tilldelas 27 450 tkr, nämnden för funktionsstöd tilldelas 1 250 tkr och socialnämnd Sydväst tilldelas 620 tkr för upparbetade kostnader för upparbetade kostnader under perioden jan-mars, godkänns.
7. Stadsledningskontorets förslag om överföring av kommunbidrag från de regionala socialnämnderna till nämnden för funktionsstöd avseende barn och unga ärenden som hamnat fel i samband med de nya välfärdsnämnderna, där kommunbidraget för socialnämnd Nordosts minskas med 2 000 tkr, socialnämnd Centrums kommunbidrag minskas med 800 tkr, socialnämnd Sydvästs kommunbidrag minskas med 830 tkr, socialnämnd Hisingens kommunbidrag minskas med 1 370 tkr och nämnden för funktionsstöds kommunbidrag utökas med 5 000 tkr, godkänns.

8. Stadsledningskontorets förslag, om att överföra kommunbidrag om 30 mnkr från äldre samt vård- och omsorgsnämnden till nämnden för funktionsstöd avseende personer med funktionsnedsättning som har fyllt 65 år, godkänns.
9. Stadsledningskontorets förslag om att överföra kommunbidrag om 920 tkr från Nämnden för Intraservice till kommunledningen avseende det stadengemensamma dataskyddsarbetet, godkänns.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kretslopp- och vattennämndens hemställan om att utöka investeringsramarna för investeringsområde Tekniskt vatten med 150 mnkr, till totalt 550 mnkr för planperioden 2021-2025, beviljas.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2024 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2024 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare framgår att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera Göteborgs Stads budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

I samband med kommunstyrelsens beslut i ärendet *Struktur och tidplan för uppföljning 2024*, kommunstyrelsen 2023-11-29 § 881, beslutades att kompletteringsbudgetar för 2024 ska beredas på ett sådant sätt att de kan hanteras i kommunstyrelsen 6 mars samt i samband med delårsrapporterna per mars och augusti.

Stadsledningskontoret lämnar i detta tjänsteutlåtande underlag för beslut om den andra kompletteringsbudgeten år 2024. Ärendet innehåller en redogörelse över de framställningar och förändrade förutsättningar som har inkommit/uppstått efter den första kompletteringsbudgeten i mars. Tjänsteutlåtandet innehåller också ett återremitterat ärende från föregående kompletteringsbudget. Stadsledningskontoret lämnar i ärendet ett antal förslag till kommunbidragsjusteringar avseende år 2024. I de fall frågorna berör även år 2025 och framåt hanteras detta i budgetförutsättning för 2025-2027.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet behandlar ett antal olika frågor av ekonomisk karaktär. De ekonomiska konsekvenserna av varje del i ärendet beskrivs kopplat till varje enskild fråga.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Sveriges Kommuner och Regioners Cirkulär om vårpropositionen och vårandringsbudgeten
2. Svar från äldre samt vård- och omsorgsnämnden på återremiss avseende hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser
3. Handlingar från äldre samt vård- och omsorgsnämnden om förslag gällande ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser
4. Handlingar från nämnden för funktionsstöd om förslag gällande ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser

Ärendet

I samband med kommunstyrelsens beslut i ärendet *Struktur och tidplan för uppföljning 2024*, kommunstyrelsen 2023-11-29 § 881, beslutades att kompletteringsbudgetar för 2024 ska beredas på ett sådant sätt att de kan hanteras i kommunstyrelsen 6 mars samt i samband med delårsrapporterna per mars och augusti. I detta tjänsteutlåtande lämnar stadsledningskontoret underlag för beslut om den andra kompletteringsbudgeten år 2024.

Beskrivning av ärendet

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2024 framgår att kommunstyrelsen vid tre tillfällen under 2024 ska besluta om kompletteringsbudget. Vidare framgår att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera Göteborgs Stads budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

Stadsledningskontoret lämnar i detta tjänsteutlåtande underlag för beslut om den andra kompletteringsbudgeten år 2024. Ärendet innehåller bland annat en redogörelse över de framställningar som har inkommit efter den första kompletteringsbudgeten i mars. Tjänsteutlåtandet innehåller också ett återremitterat ärende från föregående kompletteringsbudget, samt förslag till hantering och fördelning av ett antal kommuncentrala poster för särskilda ändamål. Därutöver lämnas kort information om regeringens vårandringsbudget. Sveriges kommuner och regioners Cirkulär om vårpropositionen och vårandringsbudgeten bifogas därutöver som en bilaga. Stadsledningskontoret lämnar i ärendet ett antal förslag till kommunbidragsjusteringar avseende år 2024. I de fall frågorna berör även år 2025 och framåt hanteras detta i budgetförutsättningarna för 2025–2027.

Stadsledningskontoret gör i underlaget en beskrivning av respektive sakfråga som, beroende på dess karaktär, i vissa fall endast är en mycket summarisk beskrivning och nominering av frågan.

Framställningar från nämnder och styrelser

Överföring av medel för skolskjuts till och från fritids från Stadsmiljönämnden till Grundskolenämnden

Stadsmiljönämnden 2024-04-24 § 67 och grundskolenämnden 2024-04-23 § 73, har i samband med respektive delårsrapport mars fattat likalydande beslut om att hemställa till kommunstyrelsen att överföra kommunbidrag om 10 mnkr avseende skolskjuts till och från fritidshem, från stadsmiljönämnden till grundskolenämnden.

Överföringen görs utifrån det beslut kommunfullmäktige fattade 2022-11-24 § 22, om att ge grundskolenämnden och trafiknämnden, numera stadsmiljönämnden i uppdrag att till 2023 förändra organisationen för resor till fritidshem enligt stadsledningskontorets utredning. Grundskolenämnden fick även i uppdrag att revidera sina riktlinjer för skolskjuts med tillägg av skolskjuts till och från fritidshem. Riktlinjerna är på plats sedan november 2023 och grundskoleförvaltningen hanterar sedan dess ärenden om resor till fritidshem i form av skolskjuts. Riktlinjerna omfattar elever som går på anpassad grundskola. Kommunfullmäktiges beslut har inneburit att stadsmiljönämndens ärenden

för fritidshemsresor har minskat från omkring 240 individer till runt 45 och därför föreslås en budgetjustering.

Stadsledningskontoret föreslår att stadsmiljönämndens och grundskolenämndens hemställan om överföring av kommunbidrag om 10 mnkr för år 2024 beviljas.

Utökad ram för tekniskt vatten, kretslopp- och vattennämnden

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2024-04-24 § 72 att hemställa till kommunfullmäktige om en investeringsram uppgående till totalt 550 mnkr (indexuppräknat), avseende investeringsområde Tekniskt vatten för planperioden 2021-2025. Beslutad investeringsbudget 2021-2025 för investeringsområdet uppgår till 400 mnkr. Genomförande pågår och investeringsbehovet uppstår framför allt under 2024.

Tekniskt vatten är ett separat investeringsområde under kretslopp och vattennämnden som kommunfullmäktige beslutar om en särskild utpekad investeringsram för. Det medför att nämnden inte har möjlighet att omfördela investeringsmedel från sin övriga verksamhet för att hantera prognostiserade avvikelser.

Stadsledningskontoret kan konstatera att kommunfullmäktige i sitt genomförandebeslut för utbyggnad av tekniskt vatten (distribution av tekniskt vatten till NOVOS batterifabrik), 2022-03-24 § 16, beslutade om en projektbudget om 500 mnkr i 2022 års prisnivå. Nämnden redovisade felaktiga volymer för investeringsområdet i investeringsnomineringarna för 2024 och fick inte med den samlade beslutade budgeten för projektet. Nämndens förslag till justering av beslutat utrymme för 2021-2025 ligger därmed utifrån löpande prisnivå i linje med kommunfullmäktiges beslutade projektbudget.

Det går att överväga om kommunfullmäktige ska omfördela investeringsmedel inom kretslopp och vattennämndens övriga investeringsramar. Samtidigt kan stadsledningskontoret konstatera att kommunens samlade investeringsprognos för året och för planperioden inte når de budgeterade nivåerna. Det gör att det finns utrymme för att justera nämndens budget med 150 mnkr, utan att stadens samlade utfall förväntas nå upp till budgeterade nivåer. Tekniskt vatten är dessutom separat finansierat över tid genom särskilt avtal, vilket medför att varken taxekollektiv eller stadens kommunbidragsfinansierade verksamhet påverkas av en justering.

Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunfullmäktige justerar nämndens investeringsbudget för Tekniskt vatten i enlighet med nämndens förslag.

Hemställan om lånetak i Higab AB och i Göteborgs Stadshus AB

Styrelsen för Higab AB beslutade 2024-04-22 § 19 att överlämna en begäran om utökat lånetak med 200 mnkr. I kommunfullmäktiges budget fastställdes ett lånetak för bolaget på 4 900 mnkr. Hemställan innebär således en höjning av lånetaket till 5 100 mnkr. Göteborg Stadshus AB beslutade 2024-04-29 att tillstyrka hemställan från Higab AB och att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning. I yttrandet från Göteborgs Stadshus AB konstateras att det i ärendet *Bokslutsdispositioner i Göteborg Stadshus AB 2023* (Dnr SLK-2023-00888) beslutades om en utdelning från Higab AB med 511 mnkr i syfte att användas för återbetalning av delar av Stadshus lån som förfaller under 2024. I tjänsteutlåtandet konstaterades då att kommunfullmäktige behövde ha en beredskap för att lånetaket skulle kunna behöva utökas under 2024 med anledning av uttaget.

Göteborgs Stadshus AB styrelse begär samtidigt att Stadshus lånetak för 2024 minskas med 800 mnkr i syfte att undvika en utökning av Stadshuskoncernens samlade lånetak.

I kommunfullmäktiges budget fastställdes ett lånetak för Göteborgs Stadshus AB om 5 100 mnkr. Begäran från Göteborgs Stadshus AB innebär således en sänkning av lånetaket till 4 300 mnkr. Den föreslagna minskningen innebär att Higabs ökning hanteras och att det vid behov finns möjlighet att justera lånetak upp till 600 mnkr ytterligare utan att den totala låneramen förändras.

I kommunfullmäktiges budget bemyndigas kommunstyrelsen att justera storleken på bolagens enskilda lånetak inom bolagskoncernen under förutsättning att inte det totala lånetaket överskrider. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beviljar Hemställan från Higab AB och från Göteborgs Stadshus AB.

Hantering kommuncentrala poster för särskilda ändamål

Investeringsrelaterade driftskostnader

Kommunfullmäktige har i 2024 års budget avsatt 120 000 tkr kommuncentralt för "Evakuerings- och omställningskostnader". Posten avsattes första gången i samband med att staden började tillämpa redovisningsrådets rekommendationer avseende evakuerings-, rivnings- och saneringskostnader. Konsekvenserna blev att utgifter som tidigare redovisades som investering numera ska redovisas som driftkostnad.

Förskolenämnden, grundskolenämnden, nämnden för funktionsstöd och äldre- samt vård och omsorgsnämnden har i samband med behandlingen av delårsrapport mars 2024 hemställt till kommunstyrelsen om att tillföras medel från anslaget för att täcka upparbetade kostnader till och med mars. Sammanlagt uppgår nämndernas framställningar till 44,7 mnkr varav förskolenämndens hemställan uppgår till 4,3 mnkr, grundskolenämndens till 37 mnkr, nämnden för funktionsstöds till 1,7 mnkr och äldre samt vård- och omsorgsnämndens till 1,7 mnkr.

Stadsledningskontoret har erhållit en sammanställning från stadsfastighetsförvaltningen över upparbetade belopp avseende nämndernas evakuerings- och omställningskostnader för perioden jan-mars 2024 samt en prognos för helåret 2024. Stadsledningskontoret kan konstatera att nämndernas framställningar i några fall inte överensstämmer med stadsfastighetsförvaltningens underlag. Stadsledningskontorets förslag i tabellen nedan utgår från stadsfastighetsförvaltningens uppgifter. Då helårsprognosen överstiger beloppet som finns avsatt i 2024 års budget kommuncentralt för evakuerings- och omställningskostnader föreslår stadsledningskontoret att compensation ges med motsvarande 75 procent av de upparbetade beloppen till och med mars enligt nedanstående fördelning:

Nämnd	Belopp jan-mars (tkr)	Helårsprognos (tkr)	Förslag till belopp att fördela ut (tkr):
Förskolenämnden	5 832	16 533	4 370
Grundskolenämnden	36 603	113 050	27 450
Nämnden för funktionsstöd	1 667	18 340	1 250
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	0	1 739	-
Socialnämnd Nordost	14	50	*
Socialnämnd Centrum	63	346	*
Socialnämnd Sydväst	825	2 242	620

Nämnd	Belopp jan-mars (tkr)	Helårsprognos (tkr)	Förslag till belopp att fördela ut (tkr):
Totalt	45 004	152 300	33 690

*SLK föreslår att belopp under 100 tkr inte utbetalas nu utan avvaktar till kommande kompletteringsbudget.

Stärkt klimatanpassning

Kommunfullmäktige har för 2024 avsatt 10 mnkr i kommuncentrala medel för stärkt klimatanpassning. Hälften av medlen fördelades i årets första kompletteringsbudget till pågående arbete med högvattenskyddet och i delar en förstärkning av naturvårds- och vattenvårdsåtgärder. Inriktningen är att finansiering av detta arbete ska trappas ner och prioriteras och hanteras inom nämndernas ordinarie ramar. Det föreslås istället ske en omfördelning och breddning av nyttjandet av de centrala medlen som knyts till åtgärderna i förslaget till Göteborgs Stads klimatanpassningsplan 2024-2026.

För de kvarvarande centrala medlen för 2024 föreslår stadsledningskontoret att de nyttjas för att starta upp och få ett särskilt fokus på framdrift i de åtgärder som föreslås prioriteras inom ramen för klimatanpassningsplanen. Det innebär att de nämnder och styrelser som pekas ut som nyckelaktörer och får ett särskilt utpekat samordningsuppdrag tilldelas medel. Samordningsansvaret kan innebära samordning av utvecklingsarbetet inom en sektor och/eller samordning av arbetet med de geografiska fokusområdena.

Förslag till fördelning av de centrala medlen tas upp för beslut parallellt med att förslag till klimatanpassningsplanen finns för politisk behandling. Stadsledningskontoret menar att de centrala medlen bör fördelas först efter det att kommunfullmäktige fastställt klimatanpassningsplanen. Därför föreslås en hanteringsordning där stadsledningskontoret i kompletteringsbudget bemyndigas att fördela återstående medel enligt det förslag som lämnas i detta ärende när kommunfullmäktige fastställt klimatanpassningsplanen.

Stadsledningskontoret bedömer att de samordnande uppdragen utpekade i klimatanpassningsplanen kommer behöva bidrag från centrala medel hela första planperioden, som föreslås ett år i taget.

Vad avser åtgärder knutet till uppdrag och ansvar i klimatanpassningsplanen föreslår stadsledningskontoret en fördelning av medel enligt nedan:

Nämnder	Fördelning beslutad mars 2024	Fördelning förslag maj 2024	Åtgärder
Exploateringsnämnden	3,6 mnkr		Omkostnader för utredningar, arbetsgrupp, programstöd.
Stadsbyggnadsnämnden	0,5 mnkr		Personalresurser och utredningar
Stadsmiljönämnden	0,9 mnkr		Personalresurser och utredningar samt stärkt fokus på utpekade vattenmiljöer och naturvårdsåtgärder.
Förskolenämnden		1,25 mnkr	Avser åtgärd Samordningsuppdrag utvecklingsfrågor sektorsperspektivet utbildning, som beskrivs i planen under 4.1.
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden		0,625 mnkr	Avser åtgärd Samordningsuppdrag utvecklingsfrågor sektorsperspektivet omsorg och stöd, som beskrivs i planen under 4.1.

Nämnder	Fördelning beslutad mars 2024	Fördelning förslag maj 2024	Åtgärder
Nämnden för funktionsstöd		0,625 mnkr	Avser åtgärd Samordningsuppdrag utvecklingsfrågor sektorsperspektivet omsorg och stöd, som beskrivs i planen under 4.1.
Stadsbyggnadsnämnden		0,5 mnkr	Avser åtgärd Samordningsuppdrag utvecklingsfrågor inom den stadsutvecklande organisationen, som beskrivs i planen under 4.3.
Stadsfastighetsnämnden		1 mnkr	Avser åtgärd Samordningsuppdrag geografiskt fokusområde 1, som beskrivs i planen under 4.4.
Stadsbyggnadsnämnden		1 mnkr	Avser åtgärd Samordningsuppdrag geografiskt fokusområde 2, som beskrivs i planen under 4.4.
Summa	5 mnkr	5 mnkr	

Låglönesatsning

Kommunfullmäktige har för 2024 avsatt 30 mnkr i låglönesatsning för personal i välfärdsverksamhet. Stadsledningskontoret föreslår att dessa medel fördelas utifrån andelen medarbetare med en månadslön under 25 000 kronor/heltid enligt följande: Beloppen som fördelas till nämnderna inkluderar po-pålägg.

Nämnd	Fördelning
Förskolenämnden	12 000 tkr
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	10 600 tkr
Grundskolenämnden	3 500 tkr
Nämnden för funktionsstöd	3 550 tkr
Socialnämnd Sydväst	350 tkr
Totalt	30 000 tkr

Fördelningen av låglönesatsningen sker individuellt och differentierat till medarbetare med månadslön under 25 000 kronor/heltid inom ramen för ordinarie löneöversyn.

Avgift- och taxemodeller

Hemställan från äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd om förändrad taxekonstruktion för hemtjänst

Kommunfullmäktige fattade 2024-03-21 § 109, beslut om att äldre samt vård- och omsorgsnämndens och nämnden för funktionsstöds framställningar om en förändrad taxekonstruktion för hemtjänsten återremitteras till äldre samt vård- och omsorgsnämnden i syfte att utgöra underlag för kompletterande budget i maj.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden 2024-04-23 § 50, fattade beslut om att översända äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande och svar på kommunfullmäktiges återremiss gällande ärendet, Hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser. Nämnden har återkommit med komplettering av de ekonomiska konsekvenserna för den enskilde samt kompletterat stadsledningskontorets bild av de ekonomiska effekterna.

ÄVO har i sitt svar på återremissen bemött stadsledningskontorets synpunkt om att den reviderade avgiften skulle kunna innebära att den i vissa fall överstiger självkostnaden. Vidare har ÄVO kompletterat bilden av vilka ekonomiska konsekvenser den reviderade

taxan får för den enskilde genom att simulera ett urval av 200 omsorgstagare i de föreslagna avgiftsnivåerna 1 och 2. Stadsledningskontoret överlämnar äldre samt vård- och omsorgsnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige utan eget ställningstagande.

Övriga frågor

Överföring av kommunbidrag avseende det stadengemensamma dataskyddsarbetet

Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-07 § 85 att godkänna stadsledningskontorets förslag till ny organisation och ansvarsfördelning för det stadengemensamma dataskyddsarbetet. Stadsledningskontorets förslag innebär att några tjänster flyttas från dataskyddsenheten på Intraservice till stadsledningskontoret. Efter nära samverkan mellan stadsledningskontoret och intraservice kommer tre tjänster att flyttas från Intraservice till stadsledningskontoret från och med den 1 september 2024. Förvaltningarna är överens om att de tjänsterna för perioden september – december 2023 motsvarar ett belopp om 920 tkr. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunbidrag om 920 tkr överförs från Nämnden för Intraservice till kommunledningen.

Förändrat ansvar mellan välfärdsnämnderna

Frågan om ett eventuellt förändrat ekonomiskt ansvar för vissa ärenden inom välfärdsområdet, i förhållande till vad som gällde inom stadsdelsnämnderna, aktualiserades under 2023 med anledning av det ekonomiska underskottet för nämnden för funktionsstöd.

Stadsledningskontoret tog i början av 2024 initiativ till att belysa frågan och parallellt med det inkom nämnden för funktionsstöd med en hemställan till kommunstyrelsen om att ge stadsledningskontoret i uppdrag att undersöka om, och i så fall på vilket sätt, fördelning av resurser behöver uppdateras för att möta de förändrade förutsättningar som de sex socialnämndernas reglemente anger.

I budgetförutsättningarna för 2025-2027 redovisas stadsledningskontorets bedömning och förslag till justeringar av ramarna för 2025 och framåt. Några av förslagen berör även 2024 och överlämnas därför för ställningstagande till vårens kompletterande budget.

Personer med funktionsnedsättning som fyllt 65 år

Under 2023 frångick nämnderna den tidigare praxis som gällt med en 65-årsgräns för ansvarsfördelningen till förmån för ett ansvar grundat på om omsorgsbehovet var åldersrelaterat eller på grund av demenssjukdom respektive på en funktionsnedsättning. Enligt stadsledningskontorets beräkningar har det medfört att antalet hemtjänstären den har ökat med knappt 20 stycken och antalet boende med cirka 10 personer för nämnden för funktionsstöd och minskat med motsvarande för äldre samt vård- och omsorgsnämnden de första 6-8 månaderna efter förändringen. Det motsvarar en ekonomisk helårseffekt på cirka 15 mnkr för dessa ärenden. Om utvecklingen fortsätter i den takten bör det innebära ungefär dubbelt så många ärenden per år från och med 2024 med en delårseffekt på 15 mnkr 2024. Stadsledningskontoret föreslår därför en ramjustering från äldre samt vård- och omsorgsnämnden till nämnden för funktionsstöd med 30 mnkr 2024.

Barn och unga

I stadsledningskontorets arbete framkom att ett antal ärenden förts över från socialnämnd Centrum till funktionsstödsförvaltningen där barnen enligt uppgift från socialförvaltningen Centrum varit uppenbart felpplacerade organisatoriskt och felredovisade verksamhetsmässigt i en av de tidigare stadsdelsförvaltningarna. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunbidragsramen utökas med 5 mnkr 2024 för nämnden för funktionsstöd och minskas med motsvarande för de regionala socialnämnderna enligt delmodellen för resursfördelning till barn och unga.

Fördelningen utifrån delmodellen barn och unga presenteras i tabellen nedan.

Nämnd	Andel barn och unga	Fördelning tkr
Socialnämnd Nordost	40,1 %	2 000 tkr
Socialnämnd Centrum	16,0 %	800 tkr
Socialnämnd Sydväst	16,6 %	830 tkr
Socialnämnd Hisingen	27,3 %	1 370 tkr
Totalt	100,0 %	5 000 tkr

Information om vårändringsbudgeten

Den 15 april presenterade regeringen 2024 års ekonomiska vårproposition och Vårändringsbudget för 2024. Vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2024-2026. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Varken vårändringsbudget eller vårproposition innehåller några ytterligare generella medel till kommunerna. Däremot tillförs vissa riktade medel. Nedan sammanfattas kort förändringar av betydelse för kommunsektorn. SKR:s Cirkulär om vårpropositionen och vårändringsbudgeten bifogas som bilaga 1.

Stadens hanteringsordning innebär att nya och förändrade riktade statsbidrag hanteras direkt av berörd nämnd.

- Till skolväsendet tillförs 500 mnkr i tillfälliga medel under 2024. De exakta villkoren för statsbidraget är fortfarande oklara.
- Medel för fortbildning av lärare och förskolepersonal förstärks med 117 mnkr och förlängs från 2025 fram till 2027. Anslaget avser utgifter för fortbildning och kompetensutveckling av lärare, förskolelärare, rektorer och annan pedagogisk personal.
- Det statliga stödet för vuxenutbildning utökas med 130 mnkr år 2024 med anledning av högre arbetslöshet. Av dessa avsätts 110 mnkr för ökad tillgång till yrkesutbildning och 20 mnkr för ökade möjligheter att erbjuda svenska för invandrare (sfi) för vuxna personer på flykt från Ukraina.
- Som följd av förslag i utkast till lagrådsremiss "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd" föreslås anslag för ordinarie ersättningar till kommuner och regioner vid flyktmottagande öka. Förslagen innebär bland annat att de som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad nuvarande reglering medger. Samtidigt upphör ersättningarna till kommuner och regioner för målgruppen i mottagandet enligt lagen om mottagandet av asylsökande (LMA).

- MSB får 100 mnkr för ytterligare nationella förstärkningsresurser för kommunal räddningstjänst. Pengarna ska bland annat användas till utrustning för brandsläckning, indikering och sanering av farliga ämnen samt reservkraft.

Stadsledningskontorets bedömning

I kommunfullmäktiges beslutade budget för 2024 framgår att kommunstyrelsen ges delegation att justera samt vid behov tolka och konkretisera fullmäktiges budget, under förutsättning att ärendena inte är av sådan principiell art att de ska underställas kommunfullmäktige för beslut. Stadsledningskontoret överlämnar i detta tjänsteutlåtande en redogörelse över de framställningar och förändrade förutsättningar som uppstått sedan kompletteringsbudget mars. I huvudsak handlar de frågor som lyfts i ärendet om hantering och fördelning av kommuncentralt avsatta medel samt om omfördelning av kommunbidrag mellan nämnder vilket stadsledningskontoret bedömer som frågor som kan hanteras av kommunstyrelsen. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens och nämnden för funktionsstöds framställningar om en förändrad taxekonstruktion för hemtjänsten överlämnar stadsledningskontoret utan eget ställningstagande till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret konstaterar att regeringens vårandringsbudget, som presenterades den 15 april, inte innehåller några ytterligare generella medel till kommunerna.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att den prognos som lämnas i delårsrapporten per mars inte innebär något ytterligare ekonomiskt utrymme. Det ekonomiska läget är därutöver fortsatt osäkert både vad gäller kostnadsutveckling och skatteintäktsutveckling.

Magnus Andersson

Ekonomidirektör

Eva Hessman

Stadsdirektör

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Cirkulärnr: 24:23
Diariernr: SKR2024/00709
Handläggare: Joanna Hägg m fl
Ämnesord: Arbetsgivarfrågor; Arbetsmarknad;
Digitalisering; Ekonomi; Hälso- och sjukvård;
Kultur och fritid; Miljö; Samhällsplanering;
Sjukskrivning och rehabilitering; Skola; Social
omsorg; Trafik och infrastruktur; Äldreomsorg
Avdelning: Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Sektionen för ekonomisk analys
Extern medverkan:
Datum: 2024-04-16
Mottagare: Kommunstyrelsen
Regionstyrelsen
Ekonomi/finans/budget/redovisning
Personalfrågor
Hälso- och sjukvård
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd
Rubrik: 2024 års ekonomiska vårproposition samt
Vårändringsbudget för 2024
Ersätter:
Bilagor:

Sammanfattning

Cirkuläret innehåller en sammanfattning av de förslag i 2024 års ekonomiska vårproposition och Vårändringsbudget för 2024 som berör kommunerna och regionerna för perioden 2024 till 2026.

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATABASEN

Aktuell Ekonomi 24:23

Avdelningen för ekonomi och styrning
Joanna Hägg m fl

Kommunstyrelsen
Regionstyrelsen
Ekonomi/finans/budget/redovisning
Personalfrågor
Hälso- och sjukvård
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

2024 års ekonomiska vårproposition samt Vårändringsbudget för 2024

Den 15 april presenterade regeringen 2024 års ekonomiska vårproposition (2023/24:100) och Vårändringsbudget för 2024 (2023/24:99). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna och regionerna. *Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2024–2026. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av satsningarna i vårändringsbudgeten.

- Inga ytterligare generella medel till kommuner eller regioner.
- 6 miljarder kronor 2024 för att stärka hälso- och sjukvården.
- 0,5 miljarder kronor 2024 för att främja utveckling av skolväsendet.

Beslut om förslagen nedan fattas i riksdagen enligt plan den 12 juni 2024.

Innehåll

Ekonomi.....	3
Prognoser och kalkyler i vårpropositionen	3
Regeringens skatteunderlagsprognos.....	5
Hälso- och sjukvård	6
Förstärkt sektorsbidrag till hälso- och sjukvården	6
Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	6
Bidrag till psykiatri	7
Bidrag för läkemedelsförmånerna	7
Tillgänglighet i vården.....	7
Effektivitetsdelegation	7
Barn- och utbildning	8
Barn och utbildning	8
Fortbildning av lärare och förskolepersonal	8
Arbetsmarknad.....	9
Arbetsmarknad och arbetsliv	9
Vuxenutbildning	9
Kommunal vuxenutbildning	9
Mottagande av asylsökande och nyanlända.....	9
Socialtjänst.....	10
Ökade medel till Statens institutionsstyrelse (SiS)	10
Arbetsgivarfrågor.....	10
Lönebildning.....	10
Civilt försvar.....	11
Civilt försvar och hälso- och sjukvård	11
Kommunal räddningstjänst	11

Ekonomi

Prognoser och kalkyler i vårpropositionen

Här följer en sammanfattning av den samhällsekonomiska utveckling som vårbudgeten baseras på (se kapitel 3 i vårpropositionen). Beräkningsperioden sträcker sig mellan 2024 och 2027. Propositionens beräkningar har beaktat inkommande statistik till och med den 5 mars 2024.

Sammanfattande punkter

Svensk ekonomi bedöms vara i lågkonjunktur 2023–2025. Botten på lågkonjunkturen nås 2024. Därefter sker en återhämtning av konjunkturen. Kalkylerna antar ett balanserat konjunkturläge 2027, se tabell 1.

- BNP ökar i år, men svagt. Det är främst drivet av återhämtning av hushållens konsumtion. Lägre inflation och ränteläge samt relativt högre löneökningar, som ger reallöneökningar och ökad disponibel inkomst, bidrar till detta. Offentlig konsumtion antas dock öka svagt, hämmad av ett högt kostnadstryck 2024. Investeringarna ökar totalt sett svagt i år, drivet av ett underliggande investeringsbehov men hämmat av fortsatt minskade bostadsinvesteringar. BNP-utvecklingen för Sveriges viktigaste handelsländer antas förbli svagt 2024 samtidigt som kronan väntas stärkas vilket ger svag exporttillväxt. Nästa år ökar efterfrågan på bredare front.
- Den svaga BNP-tillväxten antas med fördröjning sätta avtryck i arbetsmarknaden som försämras under 2024 och förblir svag 2025 innan den förbättras. Antalet sysselsatta minskar i år, så även antal arbetade timmar men inte lika mycket då medelarbetstiden samtidigt ökar något. Arbetslösheten stiger till 8,3 procent i år och 8,4 procent 2025 innan den minskar igen.
- Inflationen faller tillbaka i år, delvis på grund av en svagare efterfrågan i ekonomin, och stabiliserar sig runt inflationsmålet på 2 procent. KPI-inflationen blir högre än KPIF-inflationen i år på grund av ett högre ränteläge. Det motsatta sker 2025 till följd av räntesänkningar. En årlig löneökningstakt om 3,6–3,8 procent antas för samtliga år. Detta är en högre genomsnittlig löneökningstakt jämfört med tidigare år innan inflationsuppgången. Riksbanken väntas sänka styrräntan under andra halvåret 2024 och under 2025. Längre obligationsräntor har redan stabiliserat sig på 2,5 procent och är i princip oförändrade under beräkningsåren.

Tabell 1. Nyckeltal för regeringens prognos

Procentuell förändring om inte annat anges; prognos från Budgetpropositionen för 2024 inom parentes

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027
BNP ¹	−0,0 (−0,6)	0,7 (1,0)	2,8 (3,1)	3,0 (2,9)	2,2
Arbetade timmar ¹	1,8 (1,8)	−0,1 (0,1)	0,9 (0,5)	1,2 (1,4)	0,9
Andel arbetslösa	7,7 (7,6)	8,3 (8,2)	8,4 (8,3)	7,8 (7,4)	7,6
BNP-gap ²	−1,2 (−1,3)	−2,3 (−2,1)	−1,4 (−1,0)	−0,3 (0,0)	0,0
Timlön, hela ekonomin ³	3,8 (4,0)	3,7 (3,9)	3,6 (3,9)	3,7 (3,9)	3,7
KPI, årsgenomsnitt	8,5 (8,7)	3,1 (4,0)	0,8 (1,7)	1,6 (1,9)	2,1
KPIF, årsgenomsnitt	6,0 (6,0)	2,1 (2,7)	1,7 (2,0)	2,0 (2,0)	2,0
Prisbasbelopp, tusental kronor	52,5 (52,5)	57,3 (57,3)	59,0 (59,7)	59,2 (60,7)	60,2
Finansiellt sparande i off. sektor ⁴	−0,6 (−0,2)	−1,2 (−0,7)	−0,3 (−0,4)	0,7 (0,6)	1,7
Strukturellt sparande i off. sektor ²	0,1 (0,1)	−0,2 (0,3)	0,7 (0,4)	1,2 (0,9)	2,0
Konsoliderad bruttoskuld ⁴	31,2 (30,3)	31,8 (30,2)	31,5 (29,8)	30,0 (28,6)	28,0

1) Kalenderkorrigerat. 2) Andel av potentiell BNP. 3) Konjunkturlönestatistiken. 4) Andel av BNP.

Källor: 2024 års ekonomiska vårproposition samt Budgetpropositionen för 2024.

Jämförelse med Budgetpropositionen för 2024

Utfallet för BNP-utvecklingen 2023 blev bättre än vad som förutsågs i Budgetpropositionen för 2024, se tabell 1. Det föranleder att återhämtningen inte bedöms bli lika stor som tidigare samt att utsikterna för tillväxt dämpats något sedan senaste bedömningen därav är BNP-prognosen nedreviderad i år och nästa år. Även arbetslösheten är något högre från den svagare efterfrågan. Antalet arbetade timmar har däremot reviderats upp något nästa år.

Inflationen, både enligt KPI och KPIF, är nedreviderade 2024 och 2025 vilket beror på både nedreviderade energipriser och bostadsräntor. Även löneökningarna har reviderats ned något samtliga år.

Det finansiella sparandet i offentlig sektor beräknas bli svagare 2024 jämfört med tidigare vilket delvis beror på att utfallet 2023 blev lägre. Den konsoliderade bruttoskulden antas därmed bli högre givet ett större underskott än i tidigare beräkning. Den ökar därmed 2024 jämfört med 2023 till skillnad från i budgetpropositionen, men efter 2024 sjunker skuldkvoten successivt på samma sätt som i föregående beräkning.

Jämförelse med SKR:s senaste beräkningar

Nedan kommenteras några skillnader, jämfört med de bedömningar som gjordes till SKR:s senaste skatteunderlagsprognos (den 26 februari), se *MakroNytt 1/2024*. I den prognos som SKR kommer att publicera den 26 april kommer information till och med den 22 april att beaktas.

SKR:s senaste prognos och regeringens prognos delar övergripande samma syn på den ekonomiska utvecklingen i år och nästa år.

SKR:s prognos antar att lågkonjunkturen har en större dämpande effekt på arbetsmarknaden. Det innebär att sysselsättningen faller mer i år i SKR:s prognos jämfört med regeringens prognos och att arbetslösheten ökar mer jämfört med regeringens prognos. Olika bedömningar av medelarbetstiden innebär dock att prognosen för arbetade timmar utvecklas relativt lika i båda prognoserna både 2024 och 2025. Samtidigt har regeringen högre timlöneutvecklingar, speciellt 2026 och 2027. Detta har bäring på skatteunderlagsprognoserna, se nedan.

SKR har också en något högre inflationsprognos samtidigt som prognosen för Riksbankens styrränta är något lägre, särskilt för 2024 och 2025. Skillnaderna är dock inte stora och den övergripande utvecklingen är samstämmig.

Frågor om ekonomi kan ställas till Mikaela Bolin tfn 08–452 71 64, Anders Brunstedt, tfn 08–452 78 19, Adrian Ekström tfn 08–452 73 58 samt Patrik Jonasson tfn 08–452 73 62, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Skatteunderlagsprognosen i regeringens vårproposition visar en ökning med totalt 25,2 procent under perioden 2023–2027. Det innebär en skatteunderlagsökning som är 2,6 procentenheter starkare under perioden än SKR:s bedömning från februari (cirkulär 24:16). Å ena sidan har regeringen en något starkare ökning av lönesumman, speciellt under 2024, men den motverkas något av en lägre ökning 2025. Å andra sidan har regeringen på högre prognoser för ersättningar från socialförsäkrings-systemen (pensioner, föräldraersättning, a-kassa med mera). SKR:s prognoser för skatteunderlaget visar högre ökning 2023 och 2025, men det kompenserar inte de lägre prognoserna de övriga åren.

Sammantaget har regeringen en något mer positiv syn på utvecklingen av lönesumman under prognosperioden jämfört med SKR. I hög grad följer detta av att regeringen antar högre löneökningar.

Tabell 2. Aktuella skatteunderlagsprognoser från regeringen och SKR

Procentuell förändring

Prognos	2023	2024	2025	2026	2027
SKR, februari	5,1	2,7	4,9	4,2	4,0
Regeringen	4,5	3,7	4,7	5,0	5,1
SKR, februari ack	5,1	7,9	13,2	17,9	22,6
Regeringen ack	4,5	8,4	13,5	19,1	25,2

Källor: Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner.

Den relativt sett starkare ökningen av skatteunderlaget i regeringens prognos 2024 förklaras främst av en högre lönesumma. Jämfört med SKR:s senaste prognos ökar skatteunderlaget drygt 1 procentenhet mer 2024.

Regeringen har därmed gjort en ordentlig prognosrevidering (ackumulerat) sedan Budgetpropositionen för 2024, en upprevidering med drygt 1 procentenhet. Dessa prognosrevideringar ligger uteslutande på posten övrigt, dvs det som inte är förändringar i lönesumman.

De skillnader som finns mellan faktisk och underliggande utveckling av skatteunderlaget är av samma storlek hos regeringen och SKR förutom 2026 då SKR gör en annan bedömning. Det gäller regelförändringar som påverkar även 2026, dels återföring av periodiseringsfonder och dels senareläggning av höjd åldersgräns till 67 år för rätt till förhöjt grundavdrag.

Frågor om skatteunderlaget kan ställas till Patrik Jonasson, tfn 08–452 73 62, avdelningen för ekonomi och styrning.

Hälso- och sjukvård

Förstärkt sektorsbidrag till hälso- och sjukvården

Regeringen föreslår att sektorsbidraget höjs med 6 000 miljoner kronor. Ett skäl till höjningen är det ökade kostnadstrycket på grund av den höga inflationen.

SKR anser att det är en bra prioritering med ett tillskott till regionerna i det ekonomiskt kärva läget. Det framgår inte i vårändringsbudgeten hur medlen ska fördelas, men enligt uppgift kommer det att fördelas på samma sätt som det tidigare sektorsbidraget på 3 000 miljoner kronor som tillfördes i Budgetpropositionen för 2024.

Frågor om texten besvaras av Per Sedigh, tfn 08–457 77 43, avdelningen för ekonomi och styrning.

Civilt försvar inom hälso- och sjukvård

Regeringen föreslår att anslaget till civilt försvar inom hälso- och sjukvård ökas med 50 miljoner kronor. Det är ett tillägg till de medel som finns i anslaget sedan tidigare. Den nya satsningen inom området ska i huvudsak användas till att ytterligare stärka hälso- och sjukvårdens försörjning av sjukvårdsprodukter.

SKR anser att det är angeläget med ett tillägg till området civilt försvar hälso- och sjukvård. SKR tycker att användningsområden som framgår av anslaget är en bra samverkansväg framöver.

Frågor om texten besvaras av Ulrika Vestin tfn 08–452 75 64 avdelningen för vård och omsorg.

Bidrag till psykiatri

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 29 miljoner kronor för att dels finansiera en ökning av anslaget för åtgärder inom ANDTS-området (alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel) med 25 miljoner kronor, dels finansiera en ökning av anslaget för särskilda insatser inom ungdomspolitiken med 4 miljoner kronor. Bedömningen från regeringen är att minskningen inte kommer att påverka den verksamhet som finansieras av anslaget till psykiatri.

SKR har inga invändningar mot förslaget.

Frågor om texten besvaras av Mikael Malm, tfn 08–452 78 31, avdelningen för vård och omsorg.

Bidrag för läkemedelsförmånerna

I december 2023 beslutades genom en överenskommelse med SKR att statens bidrag till regionerna för kostnader för läkemedelsförmånerna mm uppgår till 38 430 miljoner kronor för 2024. Regeringen förstärker därför som förväntat bidraget.

Differensen mellan beloppen i överenskommelsen och statsbudgeten är av redovisningsteknisk art.

Frågor om texten besvaras av Mikael Svensson tfn 08–452 77 35, avdelningen för vård och omsorg eller Jonas Eriksson tfn 08–452 78 79, avdelningen för ekonomi och styrning.

Tillgänglighet i vården

Regeringen fortsätter att satsa på nationell vårdförmedling genom att öka anslaget med 21 miljoner kronor för att arbetet ska intensifieras. Nationell vårdförmedling innebär att väntande patienter ska erbjudas vård hos en annan vårdgivare med kortare väntetider oavsett var i landet denna vårdgivare finns.

SKR anser att det är viktigt att säkerställa vårdens kapacitet. Arbetet behöver ske i samråd med regionerna för att undvika utökad administrativ börda.

Frågor om texten besvaras av Annika Brodin-Blomberg, 08–452 72 36, avdelningen för vård och omsorg.

Effektivitetsdelegation

Regeringen avser att tillsätta en effektivitetsdelegation för att stödja regionerna i genomförandet av strukturåtgärder. Effektivitetsdelegationen ska sprida positiva erfarenheter mellan regioner och ge stöd för att genomföra strukturåtgärder, i syfte att effektivisera verksamheterna. Delegationen ska inrättas i Kammarkollegiet och myndigheten får ett ökat

anslag med 2 miljoner kronor. Därutöver avser regeringen att låta regionernas ekonomiska situation utvärderas, med fokus på resursutnyttjande, kostnadseffektivitet och effektiviseringspotential.

Det finns i nuläget ingen information om hur Effektivitetsdelegationen eller hur granskningsfunktionen ska arbeta. Vi utgår från att ytterligare information kommer snart. Det är viktigt att funktionernas arbete tillsammans med Produktivitetskommissionen leder till reellt stöd för regionerna och inte till ökad detaljreglering och administration.

Frågor om texten besvaras av Per Sedigh, tfn 08–457 77 43, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn- och utbildning

Barn och utbildning

Till skolväsendet tillförs 500 miljoner kronor. Medlen är en tillfällig utökning under 2024, som motiveras av att den höga inflationen har medfört ett högt kostnadstryck i kommunerna. Syftet är att upprätthålla kvaliteten i undervisningen och minska risken att inflationen på ett negativt sätt påverkar förutsättningarna för barn och elever att få den utbildning och stöd de har rätt till. Enligt regeringen är anslaget riktat mot lärare, men kommunerna får använda resurserna brett. Tillskottet finansieras bland annat av minskade anslag för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.

I det svåra ekonomiska läget som Sveriges kommuner befinner sig i med stigande kostnader och vikande elevkullar, välkomnar SKR mer resurser till skolan. Det hade varit positivt ur ett planeringsperspektiv om aviseringar kommit redan i budgetpropositionen för 2024. Det framgår inte hur medlen kommer att fördelas eller om några särskilda skolformer avses. Förtydliganden behöver komma snarast så att kommunerna kan börja planera. SKR ser gärna att lokala behov får styra användningen av medlen.

Frågor om texten besvaras av Jessica Svedlund tfn 08–452 72 45, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Medel för fortbildning av lärare och förskolepersonal förstärks med 117 miljoner kronor och förlängs från 2025 fram till 2027. Anslaget avser utgifter för fortbildning och kompetensutveckling av lärare, förskolelärare, rektorer och annan pedagogisk personal.

SKR ser positivt på att satsningen inom området förstärks och förlängs. Kommunernas planeringsförutsättningar förbättras därmed.

Frågor om texten besvaras av Jessica Svedlund tfn 08–452 72 45, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknad och arbetsliv

150 miljoner kronor avsätts för sommarjobb för unga i kommuner med hög arbetslöshet.

Landets kommuner avsätter årligen betydande medel för kommunala feriejobb och SKR ser positivt på regeringens engagemang i frågan för att stärka ungas etablering. SKR har under flera år påtalat behovet av att statliga satsningar på feriejobb behöver ske i samband med regeringens höstbudget och mer långsiktigt för att skapa goda planeringsförutsättningar för framtagandet av feriejobb för unga. Det framgår inte var gränsen för hög arbetslöshet kommer att sättas och därmed inte vilka kommuner som omfattas.

Frågor om texten besvaras av Oscar Svensson tfn 08–452 77 53, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Vuxenutbildning

Kommunal vuxenutbildning

Det statliga stödet för vuxenutbildning utökas med 130 miljoner kronor med anledning av högre arbetslöshet. Av dessa avsätts 110 miljoner kronor för ökad tillgång till yrkesutbildning och 20 miljoner kronor för utökade möjligheter att erbjuda svenska för invandrare (sfi) för vuxna personer på flykt från Ukraina.

SKR ser positivt på regeringens engagemang i yrkesutbildning för vuxna.

Frågor om texten besvaras av Tobias Fannkvist tfn 08–452 74 17, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Mottagande av asylsökande och nyanlända

Som följd av förslag i utkast till lagrådsremiss "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd" föreslås anslag för ordinarie ersättningar till kommuner och regioner vid flyktingmottagande öka. Förslagen innebär bl.a. att de som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad nuvarande reglering medger. Samtidigt upphör ersättningarna till kommuner och regioner för målgruppen i mottagandet enligt lagen om mottagandet av asylsökande (LMA).

SKR har länge lyft behovet av att personer som flytt kriget i Ukraina och har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige bör ges förbättrad tillgång till utbildning, försörjning och stöd för att komma i arbete. I lagrådsremissen föreslås dock att personerna undantas rätt till

bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner vilket kommer att öka kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd. Enligt SKR är finansieringsprincipen tillämplig och vi påpekade i remissvaret att förslaget måste följas upp med förslag om ekonomisk reglering. Sådan reglering eller extra statlig ersättning till kommuner och regioner har inte beaktats i den nu aktuella vårpropositionen och vårändringsbudgeten.

Frågor om texten besvaras av Karin Perols, tfn 08–452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Socialtjänst

Ökade medel till Statens institutionsstyrelse (SiS)

Regeringen föreslår att anslaget till SiS höjs med 300 miljoner kronor under 2024. Medlen ska bland annat nyttjas till fler platser för de som döms till sluten ungdomsvård och åtgärder kopplat till en ny lagstiftning som rör SiS särskilda befogenheter. Medlen ska användas till bland annat anpassning av lokalerna och utbildning av personal. Drygt 4 miljoner kronor avsätts för SiS arbete med det så kallade Bob-uppdraget, som är ett myndighetsgemensamt uppdrag att inrätta en samverkansstruktur.

SKR ser positivt på förslaget att öka anslagen till SiS. Det är ett stort tryck på SiS att kunna tillhandahålla platser, både för vård enligt LVU och LSU, vilket i hög utsträckning påverkat kommunernas möjlighet att vid behov få en plats på SiS.

Frågor om texten besvaras av Mikael Mattsson Flink, tfn 08–452 71 69, avdelningen för vård och omsorg.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Industriavtalet som tecknades våren 2023 innehöll löneökningar på 4,1 procent 2023 och 3,3 procent 2024. Detta har bidragit till en högre löneökningstakt, enligt konjunkturlönestatistiken 3,8 procent 2023. För 2024 och 2025 är bedömningen att timlöneökningen kommer bli något lägre, 3,7 procent 2024 och 3,6 procent 2025. Detta är något lägre nivåer än bedömningen i höstbudgeten (3,9 procent för både 2024 och 2025). Tillsammans med en minskad inflationstakt väntas detta ändå leda till att reallönerna åter ökar från 2024 och framåt (+0,6 procent 2024 och +2,9 procent 2025).

Notera att timlöneökningstakten även inkluderar löneökningar som sker utöver löneöversynen samt påverkas av förändringar i personalstrukturen. Den är därmed inte direkt jämförbar med de avtalade löneökningarna.

Frågor om lönebildning besvaras av Sophia Olofsson, tfn 08–452 77 37, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Civilt försvar

Civilt försvar och hälso- och sjukvård

Satsningar på det civila försvaret görs med 385 miljoner kronor, varav 50 miljoner kronor till regionerna för sjukvårdens beredskap. Övriga medel riktas till statliga myndigheter för att stötta bland andra kommuner. Det behöver göras mycket stora investeringar på det civila försvaret både i kommuner och regioner.

SKR anser att det är bra att det civila försvaret stärks, men den större delen av medlen går till statliga aktörer och når inte kommuner och regioner direkt.

Frågor om texten besvaras Ann-Sofie Eriksson tfn 08–452 78 63, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Kommunal räddningstjänst

MSB får 100 miljoner för ytterligare nationella förstärkningsresurser för kommunal räddningstjänst. Pengarna ska bland annat användas till utrustning för brandsläckning, indikering och sanering av farliga ämnen samt reservkraft.

SKR anser att staten i första hand behöver stödja en lokal uppbyggnad av förmågan för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap. Ytterligare nationella förstärkningsresurser kan utgöra ett komplement till den lokala förmågan.

Frågor om texten besvaras Johan Gert tfn 08–452 77 41, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för ekonomi och styrning

Erik Törnblom

Joanna Hägg

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-21

Diarienummer N160-1660/23

Handläggare: Mia Ilovaca

mia.ilovaca@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på återremiss från kommunfullmäktige avseende hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. översänder äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande och svar på kommunfullmäktiges återremiss gällande ärendet ”Hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser”.
2. föreslår kommunfullmäktige att anta revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde enligt tjänsteutlåtandets bilaga två.
3. föreslår att förändringen gäller från 1 januari 2025.
4. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträdet 24 oktober 2023 § 211, ärende N160-1660/23, att hemställa till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktionen för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde. Förändringen omfattar en ny taxekonstruktion som utgår från att omsorgstagare debiteras för beviljad tid med fyra avgiftsnivåer i stället för utförd tid.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige behandlade äldre samt vård- och omsorgsnämndens ärende om hemställan i ärendet ”Underlag för kompletterande budget mars”, SLK-2023-11-31, den 20 mars 2024 respektive den 21 mars. Kommunfullmäktige beslutade (KF 2024-03-21 § 109) i enlighet med kommunstyrelsens förslag att återremittera ärendet till äldre samt vård- och omsorgsnämnden för att förtydliga:

- a) ekonomiska konsekvenser för den enskilde
- b) och komplettera stadsledningskontorets bild av de ekonomiska effekterna

Till detta tjänsteutlåtande bifogar äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen det ursprungliga underlaget till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige samt en uppdaterad version av ekonomiska konsekvenser för den enskilde utifrån februari månads siffror samt bilaga med kommunerna i omvärldsbevakningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen föreslår en taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer. Förvaltningen har utifrån efterfrågad komplettering i denna återremiss redovisat ekonomiska konsekvenser för den enskilde genom att göra ett statistiskt urval av 200 omsorgstagare i avgiftsnivå ett och två där störst ekonomisk konsekvens bedöms finnas. Därutöver finns räkneexempel på samtliga avgiftsnivåer. Förvaltningen har också räknat på hur stor andel av omsorgstagarna som har nolltaxa (på grund av att avgiftsutrymmet för den omsorgstagaren är noll) eller reducering av avgift efter att förvaltningen räknar på avgiftsutrymmet.

Bedömningen ur ett ekonomiskt perspektiv är att en avgiftsmodell med fyra nivåer omhändertar spridningen mellan omsorgstagare och är att föredra.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av en persons avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov. Dessa regler bidrar till att jämna ut ojämlika ekonomiska förutsättningar.

Det är avgiftsutrymmet som avgör vilken avgift omsorgstagaren ska betala för de insatser hen är beviljad. Beroende på hur stort avgiftsutrymmet är kan avgiften reduceras. Finns inget avgiftsutrymme tas ingen avgift ut vilket brukar benämnas som nolltaxa.

Avgiften räknas om varje år och är knutna till prisbasbeloppet som justeras varje år. I samband med beräkningen av omsorgstages avgifter kontrollerar förvaltningen avgiftsutrymmet. Det är därför viktigt att förvaltningen har aktuella uppgifter om inkomst och boendekostnad. Vissa uppgifter får förvaltningen genom Pensionsmyndigheten, men för att få ett komplett underlag begär förvaltningen varje år också in nya inkomstuppgifter från omsorgstagare i samband med att den årliga taxan revideras. Väljer en omsorgstagare att inte lämna uppgift om inkomst och boende kostnad kan inte avgiftsutrymmet beräknas.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 17 april 2024.

Bilagor

1. Omvärldsbevakning 105 kommuner
2. Hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträdet 24 oktober 2023 § 211 ärende N160-1660/23, att hemställa till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktionen för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde. Hemställan innebär en ny taxekonstruktion som utgår från att omsorgstagare debiteras för beviljad tid med fyra avgiftsnivåer i stället för utförd tid.

Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige behandlade äldre samt vård- och omsorgsnämndens ärende om hemställan i ärendet ”Underlag för kompletterande budget mars”, SLK-2023-11-31 den 20 mars 2024 respektive den 21 mars. Kommunfullmäktige beslutade (KF 2024-03-31 § 109) i enlighet med kommunstyrelsens förslag att återremittera ärendet till äldre samt vård- och omsorgsnämnden för att förtydliga:

- a) ekonomiska konsekvenser för den enskilde
- b) och komplettera stadsledningskontorets bild av de ekonomiska effekterna

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen återkommer i detta ärende med förtydligande och kompletterande underlag.

Beskrivning av ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har utrett taxekonstruktion för hemtjänstinsatser vid en övergång från taxa beräknad på utförd tid till taxa beräknad på beviljad tid.

Målet med förändring av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet genom att den enskilde får möjlighet att förutse sin avgift och enklare kan utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för. Målet är också att den föreslagna taxekonstruktionen ska generera mindre administration och den administration som måste finnas ska utföras av administrativa medarbetare och inte av medarbetare som träffar omsorgstagare. För att ta fram ett individuellt underlag på exakt tidsåtgång som krävs vid nuvarande taxekonstruktion krävs att varje medarbetare i hemtjänsten utför ett administrativt moment inför påbörjat möte med omsorgstagare. Att checka in, välja rätt insats samt avsluta besöket tar cirka 60 sekunder per omsorgstagare. Vid summering av total arbetstid per dag för detta moment, som omsorgstagaren tyvärr ändå inte ser på sin faktura, innebär det att cirka 30 heltidsmedarbetare med direkt kontakt till omsorgstagaren utför detta arbetsmoment. Det innebär att arbetstid läggs på administration i stället för på mötet med omsorgstagare och kvalitet. Taxekonstruktionen är inte framtagen som en ekonomisk åtgärd utan drivkraften bakom en förändring av taxekonstruktionen är att fakturan som omsorgstagare erhåller idag inte är förutsägbart. Det innebär en känsla av saknad transparens och ett ökat behov att kontrollera sin faktura. En förändrad taxekonstruktion till nivåer är i linje med nämndens budget, att färre personer ska ha hemtjänst men de som har hemtjänst ska ha fler timmar. För att värna självständighet och oberoende ska förvaltningen möjliggöra för fler personer att bo kvar hemma.

En kommun tar ut flertalet avgifter för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Förändringen i hemtjänsttaxan är mer att likna en egenavgift likt den avgift som till exempel tas ut för en förskoleplats. En förälder betalar egenavgift för en förskoleplats och inte utifrån exakt hur många timmar och minuter barnet vistats på förskolan.

Vad påverkar den enskildes avgift

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av en persons avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov.

Avgiften grundar sig på omfattningen av de insatser omsorgstagaren har, inkomster och boendekostnad. Hen betalar aldrig mer än maxavgiften för den insats hen är beviljad däremot kan avgiften bli lägre beroende på inkomst och boendekostnad.

Det är avgiftsutrymmet som avgör vilken avgift omsorgstagaren ska betala för de insatser hen är beviljad. Beroende på hur stort avgiftsutrymmet är kan avgiften reduceras. Finns inget avgiftsutrymme tas ingen avgift ut vilket brukar benämnas som nolltaxa.

År 2024 är maxavgiften för hemtjänst 2 575 kronor per månad, inklusive eventuella avgifter för larm, leverans av mat och korttidsvistelse, (Maxavgiften år 2023 var 2 359 kr). Nytt förslag av taxekonstruktionen innebär i undantagsfall att avgiften till omsorgstagaren är något högre än ersättningen i valfrihetssystemet. Utifrån fastställande av ersättningen enligt Lagen om valfrihet (LOV) är grundersättningen, från den 1 april 2024, 518 kronor per timme inklusive momskompensation för privat regi och grundersättningen för hemtjänsten Göteborgs Stad 510 kronor. Ersättningen i ett valfrihetssystem ska inte blandas ihop med kommunens självkostnad för hemtjänsten. 2009 tog Sveriges kommuner och regioner fram en rapport som beskriver hur beräkning av ersättningsnivå i ett valfrihetssystem inte behöver vara nämndens fullständiga kostnad för tjänsten. Kommunen har utöver beslutad ersättningsnivå andra finansiella åtaganden som kommun. Enligt socialtjänstlagen kan en kommun ta ut skäliga avgifter som inte överskrider kommunens självkostnad för hemtjänst. Kommunens självkostnad för hemtjänst är förvaltningens produktionskostnad och övriga finansiella åtaganden och är högre än föreslagen avgift. Liknande bedömning av självkostnaden gjorde staden 2017 och ännu kvar kring hantering av ersättning för matleveranser i hemtjänsten där avgiften för omsorgstagaren var högre än kostnaden för enskilda portion.

Ekonomiska konsekvenser för den enskilde

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har som svar på önskad komplettering tittat på spridningen av antalet beviljade timmar för att belysa ekonomiska konsekvenser för den enskilde i relation till taxekonstruktionen. Förvaltningens följande räkneexempel och analyser utgår från underlag framtaget per februari 2024. Totalt har 6 839 omsorgstagare hemtjänstinsatser i februari månad.

Fördelning av antalet omsorgstagare i de olika nivåerna presenteras nedan:

Avgiftsnivå	Beviljad tid	Antal omsorgstagare ÄVO	Andel omsorgstagare ÄVO	Antal omsorgstagare som saknar avgiftsutrymme (nolltaxa)
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	545	8%	30
Nivå 2	Över 2 timmar men under 5 timmar/månad	1 398	21%	99
Nivå 3	Över 5 timmar men under 10 timmar/månad	1 112	16%	83
Nivå 4	Över 10 timmar/månad	3 784	55%	337
Totalt		6 839	5%	549

De omsorgstagare som har över tio timmar beviljad tid per månad påverkas inte av förslaget då de uppnår maxtaxa vilket är den högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende enligt socialtjänstlagen. I februari 2024 har 6 839 omsorgstagare hemtjänstinsatser varav 3 784 har maxtaxa.

Genomgång av ekonomiska konsekvenser för stickprov om 200 omsorgstagare med upptill 5 timmar hemtjänst i månaden

För att synliggöra konsekvenserna för omsorgstagare i nivå ett och två har en simulering av 200 omsorgstagare tagits fram vilket motsvarar cirka tio procent av omsorgstagarna i nivå ett och två. Avgift enligt nytt förslag har uppräknats till 2024 års nivå.

Stickprovet visar att cirka 75 procent kommer få en lägre eller oförändrad avgift och cirka 25 procent av kommer få en högre avgift. Att förändra taxekonstruktionen innebär en något högre avgift för de omsorgstagare som har mindre än en timme hemtjänst i månaden. För omsorgstagare med beviljad hemtjänst till två, fyra, sju och tio timmar per månad innebär det ingen förändring av avgiften. Omsorgstagare med åtta och nio timmar hemtjänst i månaden kommer få en lägre avgift

Avgiftsnivå	Beviljad tid i timmar per månad	Antal personer med hemtjänst	Antal personer med reducerad avgift/nolltaxa som ej påverkas av taxeändringen
Nivå 1 (20 % av maxtaxan)	Under 1 timme	29	4
	1-2h	97	13
Nivå 2 (40 % av maxtaxan)	2-3h	36	4
	3-4h	30	4
	4-5h	8	0

Stadsledningskontoret har bedömt att en avgift som debiteras för beviljad tid borde leda till en intäktsökning för nämnderna. Förvaltningen motsäger sig inte att övergång till avgift utifrån beviljad tid skulle kunna leda till att omsorgstagare kan komma i vissa fall betala ett högre belopp än vid avgift utifrån utförd tid men i stadsledningskontorets beräkning tar man inte hänsyn till nolltaxa och reducering av avgift. Förvaltningen avser att fortsatt arbeta med diskrepansen mellan beviljade antal timmar och det som utförs. Detta är ett arbete som är pågående för att volymen av hemtjänsttimmar ska motsvara den enskildes behov. Med ny taxekonstruktion ges medarbetare möjlighet att ha annat fokus än tidigare på minutstyrningen och det mobila arbetssättet. Mer fokus kan riktas direkt mot den enskilde och att tillgodose behov och exempelvis motivera den enskilde att ta emot den hjälp som hen behöver utan osäkerhet kring belopp och att vilka insatser som utförs och registreras blir i fokus.

Jämförelse mellan äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöds arbetssätt och ekonomisk konsekvensbedömning för omsorgstagare

Jämförelsen mellan förvaltningarnas arbetssätt och simuleringar behöver sättas i relation till antalet omsorgstagare som simuleringarna kan motsvara. Vidare behöver även det administrativa perspektivet beaktas i detta. I underlaget från augusti 2023 som låg till grund för utredningen, hade förvaltningen för funktionsstöd 761 personer med hemtjänstinsatser. Förvaltningen för funktionsstöd (FSS) hade 55 procent med maxtaxa som motsvarar 419 personer, det innebär att förvaltningens simulering motsvarade 342 omsorgstagare.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO) hade 6 209 personer med hemtjänstinsatser under samma period och cirka 60 procent hade maxtaxa vilket motsvarar 3 725 personer. Det innebär att äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens simulering skulle motsvara 2 484 omsorgstagare, som är mer än sju gånger så många omsorgstagare att simulera på individnivå för ÄVO i relation till FFS. Detta perspektiv behöver beaktas i förvaltningarnas olika arbetssätt och lyftas som bakgrund utifrån att stadsledningskontoret gör jämförelsen mellan förvaltningarna men inte tydliggör differensen i volym.

Komplettering av omvärldsbevakning

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens omvärldsbevakning gjordes innan förvaltningen hade ett färdigt förslag om avgiftsnivåer fanns att presentera, med syfte att

få inspiration om hur olika upplägg kan konkretiseras. Förvaltningen presenterade information i sin utredning och tjänsteutlåtande att en omvärldsbevakning gjordes av fem kommuner. Förvaltningen utgick från en bred omvärldsbevakning med fokus på olikheter, om kommuner hade liknande avgiftsmodell föll de bort. Omvärldsbevakningen gjordes i augusti 2023 och omfattade Stockholm, Örebro, Kungälv, Falu kommun och Karlstad. För att ytterligare få en omvärldsbild och säkerställa att föreslagen taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer bidrar till rätt förändring för omsorgstagare har förvaltningen ytterligare tittat på 105 kommuner. Av de 105 kommuner är det cirka 41 kommuner som har avgiftsnivåer, hur strukturen för dessa avgiftsnivåer ser ut varierar från två till sju nivåer. För varje avgiftsnivå innebär det ett arbetsmoment att ompröva avgiften i samband med att man får ett nytt biståndsbeslut som inte ligger inom avgiftsnivån. Antalet avgiftsnivåer ska sättas i relation till att omsorgstagare ska betala en rimlig avgift. För ytterligare fördjupning av de 105 kommuners taxekonstruktioner se bilaga omvärldsbevakning 105 kommuner. Utifrån den kompletterade informationen bedömer fortsatt förvaltningen att föreslagen förändring ska genomföras och fyra avgiftsnivåer balanserar omsorgstagarens och förvaltningens intresse.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har kompletterat sin tidigare utredning med konsekvenser för den enskilde inför förslag om ny taxekonstruktion. Förvaltningen bedömer att förslaget kan få ekonomiska konsekvenser för vissa omsorgstagare men att syftet med förändrad taxekonstruktion är till fördel för majoriteten av omsorgstagarna. Förvaltningen bedömer att förslaget ska bifalls för att skapa goda förutsättningar för omsorgstagaren att förutse sin avgift, det kommer leda till trygghet i förenklade processer och tydligare kommunikation mellan omsorgstagare och förvaltning. Föreslagen ny taxekonstruktion kommer minska administrationen i fakturaprocessen, det innebär att förvaltningen kan lägga större fokus på den enskildes behov än på utförd tid (minutstyrningen). För att förändra hemtjänstens strukturella utmaningar behöver förändringen göras eftersom den syftar till att minska den minutstress som drabbar både medarbetare och omsorgstagare i den nuvarande taxekonstruktionen när varje aktivitet som utförs hemma hos omsorgstagaren behöver registreras i medarbetarnas telefoner utifrån det mobila arbetssättet och uppföljningen som finns i relation till utförd tid.

Förvaltningens förslag med alternativ fyra och fyra avgiftsnivåer ligger i linje med förvaltningens målbild att färre ska ha hemtjänst men de som har hemtjänst ska ha fler timmar. Utifrån förvaltningens perspektiv är förändringen till ny taxekonstruktion också i linje med centralt politiskt uppdrag att minska administration.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Emma Højgaard
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör

Kommun	Avgift utgår från		Avgift per timme	Avgiftsnivåer (om ja, hur)	Uppdelning Service/Omvårdnad	Nivå för maxtaxa	LOV	Kommentar	Länk där du hittar informationen
	Beviljad tid	Utförd tid							
Göteborg som exempel		X		257 Nej	Nej		2575 Ja		www.goteborg.se/avgifter

<https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner/kommunerlista.1246.html>

Kommun	Beviljad tid	Avgift utgår från		Avgift per timme	Avgiftsnivåer (om ja, hur)	Uppdelning Service/Omvårdnad	Nivå för maxtaxa	LOV	Kommentar	Länk där du hittar informationen
Ale kommun		X			382 Nej	Nej		2575 Ja		https://ale.se/omsorg-och-stod/aldre/taxor-och-avgifter.html
Alingsås kommun			X		267 Ja, 1-9 timmar (267kr) samt från 10 timn	Nej		2575 Ja		https://www.alingas.se/wp-content/uploads/2024/01/Avgiftsbroschyr-2024.pdf
Alvesta kommun		X			429 Ja, per påbörjad timma	Nej		2575 Nej		https://www.alvesta.se/omsorg-och-stod/stod-till-senior-och-aldre/avgifter/
Aneby kommun		X			435 Nej	Nej		2575 Ja		https://www.aneby.se/download/18_2d3cdabc18e17bc86fe2d57/1710317110633/Folder%20avgifter%202024.pdf
Arboga kommun	X				410 Nej	Nej		2575 Nej		Vad kostar det? - Arboga kommun
	x				Ja, Nivå 1: 782 kr 2: 1 554 kr 3: 2 007 kr 4: 2 359 kr					
Arjeplogs kommun						Nej		2359 Nej		Avgifter efter maxtaxa (arjeplog.se)
Arvidsjaurs kommun			X			Ja, Service 375 kr/tim		2575 Ja		Avgifter inom vård och omsorg Arvika kommun
Arvika kommun						Nej		2575 Nej		Avgifter för vård och omsorg - taxe- och avgiftsnämnden - Hallsbergs kommun
Askersunds kommun	X				454					
					Ja, Nivå 1: 163 per påbörjad halvtimme eller 326/mån (0,5-6 tim/mån) 2: 2 000 kr (6,5-20 tim/mån) 3: 2 100 kr (20,5-30 tim/mån) 4: 2 200 kr/mån (30,5-40 tim/mån) 5: 2 575kr/mån mer än 40 tim/mån					
Avesta kommun						Nej		2575 Nej	Annan debitering för Lam som debiteras på utförd tid enl. hemtjänst taxa. Debitering för ej avbokat planerat besök 163 kr mer tillfälle.	
Bengtstors kommun			X		370 Nej	Nej		2359 ?		https://www.bengtstors.se/sidor/stod-och-omsorg/aldre/avgifter/hemtjanst-hemsiukvard-korttidsplats-etc.-html
Bergs kommun		X		280/125	Nej	Ja, service 280 kr/omvård		2575 Nej		Avgifter inom vård service och omsorg Bergs kommun 2024.pdf
Bjurholms kommun			X					?	Lite info på hemsidan	Hemtjänst Bjurholm kommun
Bjuvs kommun			X					2575 Ja		Avgifter 2024.pdf (bjuv.se)
Bodens kommun	X				Ja. 875 kr för 1-5 timmar/månad, 2359 kr för mer än 5 timmar	Nej		2359 Ja		Avgifter boden.se
Bollebygds kommun	X				269 Nej	Nej		2575 Ja	Har just nu inga externa lever	Avgifter för stöd och service 2024_webb.pdf (bollebygd.se)
Bollnäs kommun		X			286 Nej	Nej		2575 Ja		Avgifter omsorg och stöd Bollnäs kommun
Borgholms kommun			X		481 Nej	Nej		2575 Ja		Hjälp i hemmet - Borgholms kommun
Borlänge kommun		X			350 Nej	Nej		2575 Nej		Så här beräknas din avgift - Borlänge (borlange.se)
	X	X			För serviceinsatser 230 kr/utförd tim. För omvårdnadsinsatser är avgiften 250 kr/mån oavsett antal tillfällen under månaden samt vilken tidsomfattning omvårdnaden har.					
Borås stad				230/250		Ja, service 230 kr/omvård		2575 Ja		Taxa för vård och omsorg om äldre personer med funktionsnedsättning (boras.se)
Botkyrka kommun										
Boxholms kommun										
Bromölla kommun										
Bräcke kommun										
Buråvs kommun										
Båstads kommun										
Dals-Eds kommun			x		399 Nej	Nej		2575 ?		Taxor och avgifter 2024 - antagen av KF 2023-11-08 § 106 (dalsed.se)
Danderyds kommun			x		368 Nej	Nej		2575 Ja		Avgifter för äldre – Danderyds kommun
Degerfors kommun			x		449 Nej	Nej		2575 Ja		Avgifter för vård och omsorg - taxe- och avgiftsnämnden - Hallsbergs kommun
					Ja. Nivå 1: 832 kronor (debiteras upp till 2 timmar per månad) Nivå 2: 1169 kronor (debiteras över 2 timmar, upp till 10 timmar per månad) Nivå 3: 1688 kronor (debiteras över 10 timmar, upp till 25 timmar per månad) Nivå 4: 2359 kronor (debiteras över 25 timmar per månad)					
Dorotea kommun			x	Nej		Nej		2575 Ja		Avgifter för äldreomsorg (dorotea.se)
Eda kommun									Fel meddelande i länken om i	https://www.eda.se/Userfiles/Filarkiv/1300/Styrdokument/Avgifter/Avgifter_inom_vard_och_stod_2023_T230123.pdf
Ekerö kommun		x			370 Nej	Nej		2575 Ja		Avgifter inom vård och omsorg 2024 (ekero.se) https://www.ekero.se/download/18_3ecbf48018722d64006ebd/1679925495839/Er%3C%3A4dttningar%20f%C3%86%202023%20hemt%C3%A4nst.pdf">https://www.ekero.se/download/18_3ecbf48018722d64006ebd/1679925495839/Er%3C%3A4dttningar%20f%C3%86%202023%20hemt%C3%A4nst.pdf
Eksjö kommun		x			433 Nej	Ja, tvått 649,50		2575 Nej	inte vad jag kan se. (ser ut som de avsk	Ansökan och avgifter - äldreomsorgen - Eksjö kommun (eksjo.se)
Emmaboda kommun			x		Ja, Nivå 1 364, Nivå 2 751, Nivå 3 1354, Nivå 4 2575			2575 Nej	inte vad jag kan se	Avgifter för äldreomsorg - www.emmaboda.se
Enköpings kommun		x			200 Nej			2575 Ja	Om du inte avbokar får du be	Avgifter inom vård och omsorg - Enköpings kommun (enkoping.se)
Ekslövs kommun			x		300 Nej	Nej		2575 Nej	inte vad jag kan se	Hemtjänst - Ekslövs kommun
Eslövs kommun	X (Schablontid)				Nej	omvårdnad 475, service 3		2575 Nej		avgifter-inom-vard-och-omsorg-2024-utan-varloken.pdf (eslov.se)
Essunga kommun			x		326 Nej			2359 Ja (finns dock Beslut 2023, fanns inget nya		https://www.essunga.se/download/18_580c0c4d6185e79b2bbd1173/1674740022561/Avgifter%202023.pdf
Fagersta kommun			X		396 JA 0,5-6,5 timmar per månad 396 kronor/timme	Man särskiljer dem men framgår inte att taxa eller utförare skulle vara olika	framgår inte tydligt	Nej	inte vad jag kan se	Hemtjänst, hjälp i hemmet (fagersta.se)
					Mer än 6,5 timmar per månad 2 575 kronor/månad					
					Avgift för uteblivet/ej avbokat besök senast klockan 12.00 dagen innan 170 kronor/besök					
	X					Man särskiljer dem men framgår inte att taxa eller utförare skulle vara olika				
Falkenbergs kommun					360 nej			2575 JA		

Kommun	Beslutsdatum	Ärendenamn	Sammanfattning	Ansvarig kommun	Övrigt
Kalmar kommun	X	Nivå Procent av avgiftsutrymmet Högsta avgift per månad 1 75 471 kr 2 75 942 kr 3 80 1 413 kr 4 85 1 884 kr 5 85 2 355 kr 6 95 2 575 k	Jä utifrån inkomst och procentfördelning kostnad per månad istället för timersättning.Omsorgstaxan i Kalmar kommun	Nej	2575 Ja Omsorgsbroschyren år 2024.pdf (kalmar.se)
Karlsborgs kommun	X	Oklart. Har olika nivåer på avgifter beroende på inkomst och en procentfördelning mätt i månad	För insatser upp till 2,5 tim/månad debiteras du 83 kr per påbörjad kvart. Nivå 1 (mer än 2,5 tim/mån och under 10 tim/mån) kostar 907 kronor/månad. Nivå 2 (från 10 tim och under 30 tim/mån) kostar 1 576 kronor/månad. Nivå 3 (från 30 tim/månad) kostar 2 575 kronor/månad	Nej	2575 Oklart Avgifter för hemtjänst och dagverksamhet - Karlsborgs Kommun
Karlshamns kommun	X	Uträkning via E-tjänst			
Karlskoga kommun	X				
Karlskrona kommun	X	Nivå 1, insats en gång i månaden: 618 kronor/månad.Nivå 2, insats två till tre gånger i månaden: 1 236 kronor/månad.Nivå 3, insats en till sex gånger i veckan: 1 931 kronor/månad.Nivå 4, insats en till två gånger om dagen: 2 377 kronor/månad.Nivå 5, insats mer än två gånger om dagen: 2 574 kronor/månad (maxtaxa).	Mån-fre 0716 1242 kr/mån. Mån-fre och eller kvällar hela eller nättar 2575 kr per månad	Nej	2575 JA Avgifter - Karlskrona.se
Karlstads kommun	X	Om du har utrymme för avgifter i din ekonomi betalar du 429 kronor per timme. I övrigt inkomstprövas timpriset utifrån inkomster och		Nej	2575 JA Hemtjänst Karlstads kommun
Katrineholms kommun	x	HEMTJÄNST – OMVÅRDAD • hjälp dag- och kvällen tid måndag – fredag 1 335 kr per månad (2,33 % av basbeloppet) • hjälpa alla dagar i veckan oavsett tidpunkt 2 574 kr per månad (4,49 % av basbeloppet)	Ja, se länk för specifik prislista då den var extremt lång. Egna priser för städ, dusch, tvätt och inköp		2575 JA Avgifter för äldre 2024 (katrineholm.se)
Kils kommun					2575 JA Avgifter år 2024 - hemtjänst & hemsjukvård (kil.se)
Kinda kommun					
Kiruna kommun					
Klippans kommun					
Knivsta kommun					
Kramfors kommun					
Kristianstads kommun					
Kristinehamns kommun					
Krokoms kommun					
Kumla kommun					
Kungsbacka kommun					
Kungävs kommun					
Kävlinge kommun					
Köpings kommun					
Laholms kommun	? ?	Ja upp till 7 timmar Per timme under 7 timmar, 449 kr per timme	Ja, två 336 kr per timme över 7 timmar maxtaxa omvårdnad 2575	2575 Ja 2575 Ja 2575 Nej	laholm.se/download/18_162ad65718a92ee55e3154f8/1695042412756/avgiftsbroschyr-aldreomsorg-mars 2023.pdf
Landskrona stad	Ja	449 kr per timme		2575 Ja	Mattjänst är utanför maxtaxa
Laxå kommun	Ja	449 kr per timme		2575 Ja	Mattjänst är utanför maxtaxa
Lekebergs kommun		474 kr per timme	nej	2575 Nej	
Leksands kommun		383 kr per timme	nej	2575 Nej	
Lerums kommun			Servicenivå 0-4 under 10 min 625 kr, 1-nivå 1 236 kr, nivå 2, 347	2575 nej	
Lessebo kommun			Ja, 7 nivåer inkluderar trygghetsalarm.	2575 nej	
Lidingö stad			Omsorg har avgiftsnivåer, mindre än 7 9 240 kr per timme	2575 nej	
Lidköpings kommun				2575	
Lilla Edets kommun		310 kr per timme		2575 nej	
Lindesbergs kommun		369 kr per timme	ja, omvårdnad 5 nivåer, bo service 4 nivå olika för service och omr	2575 nej	
Lindöpings kommun			Nej	2575 nej	
Ljungby kommun		441 kr per timme	3 avgifternivåer utifrån timmar, 491, 1474, 2359	2575 ja	Avgifter och taxor - Lessebo
Ljusdals kommun	ja			2575 ja	Vad kostar insatser inom äldreomsorg? - Lidingö stad (lidingo.se)
Ljusnarsbergs kommun		515 kr per timme		2575 nej	Avgifter inom äldreomsorg och hemtjänst - Lidköpings kommun (lidkopinge.se)
Lomma kommun			3 nivå utifrån vilken insats.	2575 nej	Avgifter inom äldreomsorg och hemtjänst - Lidköpings kommun (lidkopinge.se)
Ludvika kommun		257 kr per timme	424 kr per timme	2575 nej	https://illaedet.se/omsorg-och-hjalp/hjalp-i-hemmet/hemtjanst/ny-avgiftsmodell-for-hemtjanst
Luleå kommun			omvårdnadsnivå 3 nivåer, 1- 5 timmar 1009, 6-24 1790, mer än 25	2575 nej	Avgifter för vård och omsorg - linköping.se
					Kostnader för vård och omsorg - Ljunby kommun
					Aktuella avgifter - Ljusdals kommun
					Avgifter - Ljusnarsbergs kommun
					Avgifter vård och omsorg 2024-12-13.pdf (lomma.se)
					Avgifter inom äldreomsorgen - Ludvika kommun
					Avgifter för vård- och omsorgsinatser - Luleå kommun (lulea.se)

[illegible]

Storfors kommun
Storumans kommun
Strängnäs kommun
Strömstads kommun
Strömsunds kommun
Sundbybergs stad
Sundsvalls kommun
Surina kommun
Surahammars kommun
Svalövs kommun
Svedala kommun
Svenljunga kommun
Säffle kommun
Säters kommun
Sävsjö kommun
Söderhamns kommun
Söderköpings kommun
Södertälje kommun
Sölvesborgs kommun
Tanums kommun
Tibro kommun
Tidaholms kommun
Tierps kommun
Timrå kommun
Tingsryds kommun
Tjörns kommun
Tomellila kommun
Torsby kommun
Torsås kommun
Tranemo kommun
Tranås kommun
Trelleborgs kommun
Trollhättans stad
Trosa kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Töreboda kommun
Uddevalle kommun
Ulricehamns kommun
Umeå kommun
Upplands Väsby kommun
Upplands-Bro kommun
Uppsala kommun
Uppvidinge kommun
Vadstena kommun
Vaggeryds kommun
Valdemarsviks kommun
Valentuna kommun
Vansbro kommun
Vara kommun
Varbergs kommun
Vaxholms stad
Vellinge kommun
Vetlanda kommun
Vilhelmina kommun
Vimmerby kommun
Vindeln kommun
Vingåkers kommun
Vårgårda kommun
Vänersborgs kommun
Vännäs kommun
Värmdö kommun
Värnamo kommun
Västerviks kommun
Västerås stad
Växjö kommun
Ydre kommun
Ystads kommun
Ämås kommun
Änge kommun
Äre kommun
Ärjängs kommun
Äsele kommun
Ästorps kommun
Ätvidabergs kommun
Älmhults kommun
Älvdalens kommun
Älvkarleby kommun
Älvsbyns kommun
Ängelholms kommun
Öckerö kommun
Ödeshögs kommun
Örebro kommun
Örkelljunga kommun
Örnsköldsviks kommun
Östersunds kommun
Österåkers kommun
Östhammars kommun

Östra Göinge kommun
Överkalix kommun
Övertorneå kommun

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-10-24

§ 211 N160-1660/23

Hemställer till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. hemställer till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktionen för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde enligt bilaga 1.
2. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2023-10-09.

Yrkanden

Maria Wählin (V) och Elisabet Lann (KD) yrkar bifall till förvaltningens beslutsförslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Maria Wählin (V) och Elisabet Lanns (KD) yrkande om bifall till förvaltningens beslutsförslag och finner att nämnden har beslutat detsamma.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige

Nämnden för funktionsstöd för kännedom

Dag för justering

2023-10-25

Vid protokollet

Sekreterare

Karin Aztor

Ordförande

Marina Johansson

Justerande

Elisabeth Lann

Protokollsutdragets riktighet intygas av administratör Valentine Andersson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-09

Diarienummer N160-1660/23

Handläggare: Mia Ilovaca

mia.illovaca@aldrevardomsorg.goteborg.se

Hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. hemställer till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktionen för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde enligt bilaga 1.
2. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Ärendet avser förslag till hemställan till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har i en utredning granskat konsekvenser avseende revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser baserat på debitering utifrån beviljad tid för den enskilde samt hur förvaltningen kan fokusera mer på omsorgstagaren och minska administration i relation till förändring av taxekonstruktionen. Beslut om reviderad taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde innebär att Göteborgs Stads hemtjänst och externa utförare ska följa samma upplägg enligt beslut av kommunfullmäktige.

Förvaltningen har utrett olika alternativ för hur taxekonstruktionen kan utformas med olika antal nivåer och belopp. I utredningen kan förvaltningen konstatera att nuvarande taxekonstruktion inte varit enkel att förstå för omsorgstagarna och att frågorna kring systemet varit många för de medarbetare som arbetar med avgiftshandläggning men också för utförare. Nuvarande modell med utförd tid för omsorgstagare och de tidigare politiskt fattade beslut med IT-stöd för planering och uppföljning i samband med programmet attraktiv hemtjänst har varit administrativt betungande och inte uppnått de utsatta målen. Målet med förändring av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet och tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för, samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt.

Förvaltningen föreslår att den nya taxekonstruktionen följer alternativ fyra med fyra avgiftsnivåer. Beslut om ändring av taxekonstruktionen behöver fattas av kommunfullmäktige i november månad. Utifrån ordinarie process skulle detta innebära att förändringen skulle börja gälla från den 1 april 2025. Det är dock förvaltningens

bedömning att en skyndsam hantering i ärendet är nödvändig och att förändringen behöver ske från den 1 april 2024.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen föreslår en taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer. Förvaltningens utredning och räkneexempel innebär ett underskott i intäkter om cirka 2 500 tusen kronor per helår för förvaltningen. Bedömningen ur ett ekonomiskt perspektiv är att en avgiftsmodell med fyra nivåer omhändertar spridningen mellan omsorgstagare och är att föredra.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av en persons avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov. Dessa regler bidrar till att jämna ut ojämlika ekonomiska förutsättningar.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 18 oktober.

Bilagor

1. Taxekonstruktion
2. Förvaltningens utredning

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Nämnden för funktionsstöd för kännedom

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har arbetat med att ta fram förslag på förändring av taxekonstruktionen för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde samt hur förvaltningen kan fokusera mer på omsorgstagaren och minska administration i relation till förändring av taxekonstruktionen. Vidare innehåller arbetet förslag på hur fortsatt arbete ska utformas för att fokusera mer på omsorgstagarnas nöjdhet och om de får vad de beviljats enligt rambeslutet. Beslut om reviderad taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde innebär att Göteborgs Stads hemtjänst och externa utförare ska följa samma upplägg enligt beslut av kommunfullmäktige. Förslag på ny taxekonstruktion presenteras i bilaga 1. I arbetet har förvaltningen samverkat med förvaltningen för funktionsstöd.

Beskrivning av ärendet

Förslag om förändring av debitering för den enskilde till beviljad tid lyfter behovet att göra om taxesystemet och se över olika avgiftsnivåer. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har gjort en omvärldsbevakning och granskat olika kommuners taxeringsmodeller. Förvaltningen har utrett taxekonstruktion för hemtjänstinsatser vid en övergång från taxa beräknad på utförd tid till taxa beräknad på beviljad tid.

I förvaltningens utredning har det konstaterats att nuvarande taxekonstruktion inte varit enkel att förstå för omsorgstagarna och att frågorna kring systemet varit många för de medarbetare som arbetar med avgiftshandläggning men också för utförare. Målet med förändringen av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet och tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för, samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt.

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för stöd och hjälp som ökar den enskildes möjligheter till ett självständigt liv, ökad livskvalitet, trygghet i vardagen samt underlättar för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet. Inom begreppet hemtjänst ryms både stöd och hjälp av servicekaraktär och omvårdnadsinsatser. Den praktiska hjälpen av servicekaraktär kan exempelvis bestå av städning, tvätt, inköp, promenader, post- och bankärenden, matlagning och matdistribution. Omvårdnadsinsatserna ska tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov såsom exempelvis måltidsstöd, hjälp med den personliga hygien, på- och avklädning, förflyttning, insatser för att bryta isolering och för att den enskilde ska känna trygghet och säkerhet i det egna hemmet.

Beslut om hemtjänst utformas som rambeslut i antal beviljade timmar per månad från och med 4 april 2023 enligt Göteborgs Stads reviderade riktlinjer för hemtjänst. Det finns också möjlighet att fatta insatsbeslut i de fall det anses lämpligare. Socialsekreterare inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöd fattar beslut om hemtjänst och beställer hemtjänst av den utförare som den enskilde valt. En annan beställare är den kommunala hälso- och sjukvården.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett reviderat förfrågningsunderlag i vilket en ny ersättningsmodell bland annat ingår. Från och med 1 oktober 2023 ersätts utförare för beviljad tid för hemtjänst. Utförare får ersättning för den tid som är beviljad för att utföra beställda insatser. Det timbaserade ersättningssystemet gäller för hemtjänst, ledsagning, avlösning och delegerade hälso- och sjukvårdsåtgärder upp till den tid som är beställd.

Göteborgs Stads riktlinje för hemtjänst beskriver att den enskildes beslut anges antalet hemtjänsttimmar i ett cirka tal per månad. Detta för att markera att timantalet är en ram där det ska finnas utrymme för viss flexibilitet. En rimlig avvikelse mellan beviljad och utförd tid ska kunna finnas utan att beslutet blir föremål för uppföljning. Detta så länge det inte föreligger förändringar i den enskildes behov av stöd samt att beslutet harmonierar mot målsättningarna.

Ärendet avser förslag till hemställan till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde. Beslut om reviderad taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde innebär att Göteborgs Stads hemtjänst och externa utförare ska följa samma upplägg enligt beslut av kommunfullmäktige.

Utredningens tillvägagångssätt

Förvaltningen har gjort en omvärldsbevakning och tittat på fler än fem kommuners taxekonstruktioner. Förvaltningen har utgått från egen datainsamling och uppföljning med verksamheter som genomförts under sen vår och sommar 2023. Vidare har förvaltningen haft dialog med ett trettiotal personer inom olika kompetensområden i förvaltningen. Detta har bidragit till en allsidig belysning av olika perspektiv. Utifrån dialoger har förvaltningen efterfrågat skriftliga konsekvensbeskrivningar från respektive intressent och dessa har analyserats och ligger till grund för rapportens utformning. Utredningen har också samlat in datainformation så som ekonomisk information från förvaltningens uppföljningssystem Hypergene Nekksus, information om beviljad tid från systemet Treserva samt information om kommunala utförares tid i form av beställd, planerad och utförd tid från systemet Phoniro.

Syftet med förändringen och styreffekter

Bedömningen som förvaltningens utredning visar på är att förutsägbarheten är det som lyfts fram som kärnan till förändring av taxekonstruktionen till att den enskilde debiteras för beviljad tid. Nuvarande modell med debitering för utförd tid har inte gett önskvärda effekter utifrån strategier som arbetades fram under programmet attraktiv hemtjänst som bland annat inkluderade införandet av IT-stöd för planering och uppföljning av tid, och skapandet av goda arbetsplatser. Förvaltningen har haft ett långtgående arbete med planering och uppföljning av tid, och det konstateras i utredningen att effekthemtagningen inte uppnåts.

Arbete med IT-stöd för planering och uppföljning har varit utmanande och gett olika konsekvenser i verksamheten, arbetsmiljöverket har bland annat gett vite till förvaltningen. I utredningen lyfts problematiken med för många moment i det mobila arbetssättet och IT-stöd för planering för medarbetarna vilket skapar onödig administration för omsorgspersonalen. Arbetssättet för omsorgspersonalen med att registrera utförda tiden och besöken är inte enkel och systemet är inte utformat på ett sätt som minskar risken att göra fel. Vidare utifrån ett medarbetar- och verksamhetsperspektiv i förvaltningen är det mycket administration och kontroll som utförs i processen med fakturahantering. I utförarverksamheten finns omfattande administration för att kontrollera utförd tid hos exempelvis underleverantörer i relation till fakturor samt en administrationsprocess i planeringen att underleverantör planeras korrekt i IT-stöd för planering och att omsorgstagare faktureras korrekt. Utredningen visar att det nuvarande taxesystem inte varit tillfredsställande.

För att förändringen av debitering för den enskilde ska ändras till beviljad tid pekar utredningen på behovet att göra om taxesystemet och se över olika nivåer. Detta bedöms kunna minska kontrollen för den enskilde mellan faktura och utförd tid. Det lyfts att avgiftshandläggare, utförare och myndighet får många frågor från omsorgstagare som har svårt att förstå sin avgift, varför den differentieras, vad hen betalar för och hur fakturan ska utläsas. Medarbetare som arbetar inom central administration och hemtjänst är funktioner som ofta har direktkontakt med den enskilde för att besvara olika frågor om debiteringen. Den utförda tiden som specificeras på fakturan redovisas i hundradelar vilket är komplicerat för den enskilde att förstå vilken tid som har blivit utförd.

Vidare framkommer det i utredningen att otryggheten och rädslan för att kunna betala sin faktura är något som lyfts i dialog mellan omsorgstagarna och förvaltningens olika representanter. Bedömningen som utredningen visar på är att förutsägbarheten är något som lyfts fram som en nyckelfaktor i förändring till att den enskilde debiteras för beviljad tid.

Kommunikation med omsorgstagare kan förenklas genom att medarbetare inom myndighet och omsorgspersonal enklare kan förklara ett avgiftssystem baserat på beviljad tid med nivåer och bidra till en trygghet och mindre rädsla för förändringar i kostnad. En förändring till beviljad tid för den enskilde ger också möjlighet för att det mobila arbetssättet kan förändras för omsorgspersonal, att vara mindre styrt från hur det är i dagsläget.

Förslag till ny taxekonstruktion och konsekvenser för den egna verksamheten

Dagens systemlösningar i det mobila arbetssättet har många moment som inte syns i fakturahanteringen för omsorgstagaren utan är för uppföljningen mellan utförare och myndighet. Det nya planeringssystemet som planerar träda i kraft 2025 erbjuder stämpling med NFC-tag som ger förutsättningar för att förhindra ”fusk”. Vidare önskar förvaltningen att behålla fortsatt stämpling som en säkerhet både utifrån medarbetarperspektivet och för omsorgstagaren, vetskapen att hen har varit där. Uppföljningen kan därmed utvecklas till att endast fokusera på in- och utcheckningen för att följa uppföljningen av den beviljade tiden för den enskilde. Mobila arbetssättet och det nya planeringssystemet föreslås att förenklas och anpassas till beviljad tid för att minska administrationen för omsorgspersonal. Nuvarande system med utförd tid ger en situation där medarbetare upplever att de behöver följa tidsschema och registrering av rätt aktiviteter i telefonen utifrån det mobila arbetssättet i stället för fokus på behov hos den enskilde. Att fortsätta använda stämpling utan att behöva lägga tid på rätt aktivitet i telefonen kan bidra till att minska stress och då det inte ligger till grund för intäkt/ersättning kan omsorgspersonal skifta sitt fokus. Det blir ett skifte från att ”hämta en intäkt” till att lägga fokus på omsorgstagaren och motivera i högre utsträckning till att ta emot det behov som föreligger. Vid endast registrering av in- och utcheckning med hjälp av NFC-tag har myndighet fortsatt möjlighet att ha tillgång till tidsregistreringen i uppföljningarna i dialog med utföraren och kan justera beviljad tid för att säkerställa behov hos omsorgstagare.

Förslaget till ny taxekonstruktion får viss ekonomisk påverkan för Göteborgs Stad. En taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer ger en viss intäktsminskning för staden men omhändertar spridningen mellan var omsorgstagarna befinner sig i de olika avgiftsnivåerna på ett mer rättvist sätt och bedöms på totalen vara fördelaktigt för

omsorgstagarna. Förvaltningens förslag med alternativ 4 och fyra avgiftsnivåer ger en viss intäktsminskning för staden men omhändertar spridningen mellan var omsorgstagarna befinner sig i de olika avgiftsnivåerna på ett mer rättvist sätt och bedöms på totalen vara fördelaktigt för omsorgstagarna.

Nedan presenteras förslag på avgiftssystem för stöd i ordinärt boende. Förslagen bygger på tre avgiftsnivåer i alternativ 1–3 och fyra avgiftsnivåer i alternativ 4. Dessa avgiftsnivåer ska ta hänsyn till lämplig spridning mellan omsorgstagare och olika antal beviljade timmar. Avgiftsnivåerna ska utgå från samma typ av uppbyggnad som tidigare taxekonstruktion baserad utifrån procent av maxtaxan (8 kap 5 § 1 p SoL). Det finns tre förslag framtagna där det finns en skillnad i nivå två i respektive alternativ. Avgifterna behöver inför kommande år räknas upp enligt ordinarie process för att hamna i nivå 2025, där först kommande års prisbasbelopp ska beslutas av regeringen.

Trygghetslarm är inte medräknat i avgiftssystemet utan är en kostnad som står utanför avgiftssystemet motsvarande 118 kr/månaden. Den beviljade tiden för hälso- och sjukvårdsåtgärder är inte heller inkluderad i avgiftssystemet. Avgiftssystemet gör inga förändringar för avlösning i hemmet och ledsagning det är fortsatt avgiftsfritt.

Alternativ 1		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 651 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

I alternativ 1 är nivå två beräknad utifrån 70 % av maxtaxan, vilket motsvarar 1651 kr.

Alternativ 2		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 415 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i alternativ två – nivå två, är beloppet 1 415 kr vilket motsvarar 60 % av maxtaxan.

Alternativ 3		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 180 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i alternativ tre – nivå två, är beloppet 1 180 kr motsvarande 50 % av maxtaxan.

Alternativ 4		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 5 timmar/månad	944 kr
Nivå 3	Över 5 timmar men under 10 timmar/månad	1 651 kr
Nivå 4	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

I alternativ fyra motsvarar nivå två 40 procent av maxtaxan och nivå tre motsvarar 70 procent av maxtaxan.

En avgiftsmodell som är baserad utifrån tre respektive fyra nivåer ger omsorgstagaren möjlighet att i större utsträckning förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för. I delar av utredningens konsekvensbeskrivningar lyfts det att dagens modell med utförd tid för omsorgstagaren bidrar till otrygghet för omsorgstagaren genom att fakturabeloppet differentieras och leder till många frågor från omsorgstagaren till avgiftshandläggaren och utföraren. Avgiftshandläggare är i kontakt med omsorgstagare för att förklara hens avgifter och varför det kan differentieras mellan månader. Kommunikation med omsorgstagare kan förenklas genom att medarbetare inom myndighet och omsorgspersonal enklare kan förklara avgiftssystemet och bidra till trygghet och mindre rädsla för förändringar i kostnad. En förändring till beviljad tid för den enskilde ger också möjlighet för att det mobila arbetssättet kan förändras för omsorgspersonal och vara mindre styrt från hur det idag.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd värderat hur taxekonstruktionen kan påverka omsorgstagarna minst samt hur spridningen av timmarna för omsorgstagarna på bästa sätt kan omhändertas. Utifrån detta har förvaltningarna inte fokuserat på de ekonomiska konsekvenserna i första hand avseende förvaltningens ekonomi utan att ta fram ett alternativ som ger möjligheter att omhänderta spridning av antalet omsorgstagare i respektive nivå. Mot bakgrund av detta har förvaltningarna tagit fram ytterligare data med spridning av antalet omsorgstagare i respektive nivå (siffror från augusti månad).

Förvaltningen har utgått från augusti månads siffror för att beräkna intäkterna vilket innebär det antal omsorgstagare som varit registrerade för den perioden. Utifrån detta har förvaltningen också jämfört hur intäkterna var utfall augusti 2018 för att säkerställa skillnaden mellan dagens intäkter som baserar sig utifrån beviljad tid och taxekonstruktionen 2018 som var utifrån beviljad tid. Jämförelsen är gjord för att påvisa hur alternativen ställer sig i relation till tidigare modell baserad utifrån beviljad tid.

<i>Belopp i tusen kronor</i>	
	Utfall
Augusti 2023	9 648
Augusti 2018, uppräknad till 2023 års nivå	9 529

Siffror från augusti 2018 med beviljad tid presenteras nedan i relation till respektive alternativ och vad förändringen innebär på totalen. Förvaltningen gör den ekonomiska analysen att de tre alternativen med tre nivåer ger mer intäkter för förvaltningen än dagens ekonomi utifrån utförd tid med en intäkt om 9 648 tusen kr (utfall för augusti).

<i>Belopp i tusen kronor</i>		
	Förändring aug 2023	Förändring aug 2018
Alternativ 1	2 448	2 566
Alternativ 2	1 886	2 004
Alternativ 3	1 326	1 444
Alternativ 4	-191	-73

Alternativ fyra omhändertar spridningen av omsorgstagare som har över två timmar men under fem samt över fem timmar men under tio. Som ovanstående uppställning visar är den ekonomiska förändringen mellan alternativen större vid fyra nivåer. Utredningen visar på att spridningen är stor i antalet omsorgstagare som ligger över två timmar men under tio vilket motiverar att ha fyra nivåer framför tre nivåer. Alternativ fyra (utifrån siffror från augusti) ger förvaltningen ett underskott i intäkter med cirka 200 tusen kronor per månad. Det motiveras inte vara en betydande ekonomisk konsekvens med ett underskott i intäkter i relation till att omhändertata omsorgstagarnas ekonomiska perspektiv och fördelning.

Ekonomiska konsekvenser den enskilde

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av en persons avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov.

Avgifter regleras i socialtjänstlagen (2001:453). 8 kap §§ 3–9. Här finns ett högkostnadsskydd (maxtaxa) i form av en högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende. Vidare finns bestämmelser om beräkning av den enskildes avgiftsunderlag (inkomster) samt regler för att den enskilde ska förbehållas tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp).

I 8 kap. 4 § Socialtjänstlagen anges att med avgiftsunderlaget avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Förbehållsbeloppet är minibeloppet (för 2023 ensamstående 6 470 kronor, samma boende/gifta 5 279 kronor) + boendekostnaden som sedan dras från den sammanlagda inkomsten efter skatt. Det som återstår kallas avgiftsutrymme och avgiftsutrymmet avgör vilken avgift den enskilde ska betala. Vid beräkningen av den enskildes avgiftsutrymme och som grund för fastställande av avgifter för hemtjänst tas hänsyn till eventuella ”merkostnader” för mat. För sammanboende makar gifta och registrerade partners) beräknas den enskildes avgiftsutrymme till hälften av makarnas sammanlagda inkomster (makarnas inkomster läggs ihop och delas med två).

De personer som inte väljer att lämna in inkomst/boendeuppgifter samt acceptera maxtaxa kan få betala maxavgift beroende på hur mycket hjälp de har. De personer som har minus i sitt avgiftsutrymme har 0-taxa. Det innebär att personerna har inget avgiftsutrymme för att betala någon avgift alls. I utredningen har det också undersökts antalet omsorgstagare som har 0-taxa för att redovisa att denna grupp också finns utifrån förbehållsbelopp och avgiftsutrymme. Förvaltningens underlag för de omsorgstagare som ligger på 0-taxa är fördelat enligt följande: nivå ett – 16 personer, nivå två – 104 personer, nivå tre – 78 personer, 10 timmar eller fler – 299 personer. Totalt har förvaltningen baserat på augusti månads siffror 497 omsorgstagare med en 0-taxa.

Förvaltningen för funktionsstöd har också räknat på antal omsorgstagare som har nolltaxa (antingen på grund av att avgiftsutrymmet för den enskilde är noll eller att personen uppbär försörjningsstöd) eller reducering av avgift efter att förvaltningen räknat på

avgiftsutrymmet. Även denna uträkning gjordes för augusti 2023. 40 procent av de personer som har beviljade hemtjänstinsatser (totalt 761 personer) inom förvaltningen för funktionsstöd har nolltaxa på grund av att avgiftsutrymmet är noll eller att personen uppbär försörjningsstöd. Dessa personer påverkas inte av ny taxekonstruktion.

Maxtaxa för hemtjänst är 2 359 kr per månad. Förvaltningens utredning visar att cirka 60 procent (Sydväst 58 %, Centrum 60 %, Hisingen 62 % och Nordost 65,5 %) av omsorgstagarna har över tio timmar hemtjänst vilket motsvarar maxtaxenivån. För att veta hur många omsorgstagare som har över tio timmar och kan betala maxtaxan är det ett underlag som behöver inhämtas på individnivå. Förändring till en taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer ger samma ekonomiska konsekvenser för de omsorgstagare som har beslut över 10 timmar hemtjänst. Möjlig skillnad föreligger i de andra avgiftsnivåerna och det är mot bakgrund av detta som förvaltningen sett över spridningen av antal timmar mellan omsorgstagare. Viktigt arbetssätt fortsatt utifrån förändrad taxekonstruktion är likvärdigheten i beslut från socialsekreterare, att omsorgstagare får lika mycket tid för samma typ av insats för att inte skapa en obalans i att omsorgstagare hamnar i olika avgiftsnivåer. Vidare är det viktigt att information och kommunikation från första mötet mellan omsorgstagare och socialsekreterare är tydligt och förklarande för omsorgstagare vid förändring för att säkerställa trygghet och likvärdighet i bedömning av behov. En aspekt i detta är förbehållsbelopp och administrationen som medföljer. Ju fler som har maxtaxa desto fler kan behöva förbehållsbelopp. Konsekvensbeskrivningarna för de cirka 40 procent som inte har fler än 10 timmar som motsvarar maxtaxan, är att framtagande av modell ska innehålla tillräckligt många nivåer att spridning av omsorgstagares timmar säkerställs och att förvaltningens ekonomiska incitament inte blir att öka intäkter med föreslaget alternativ.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen har utrett en taxekonstruktion som baseras på den omsorg eller service som beviljats i stället för den som utförts. Debitering av den enskilde baseras på den beviljade tiden. Förvaltningens utredning innehåller konsekvensbeskrivningar för den enskilde och konsekvensanalyser utifrån verksamhetsperspektiv samt utifrån ekonomiskt perspektiv.

Förvaltningen föreslår att den nya taxekonstruktionen följer alternativ fyra med fyra avgiftsnivåer. Beslut om ändring av taxekonstruktionen behöver fattas av kommunfullmäktige i november månad. Utifrån ordinarie process skulle detta innebära att förändringen skulle börja gälla från den 1 april 2025. Det är dock förvaltningens bedömning att en skyndsam hantering i ärendet är nödvändig och att förändringen behöver ske från den 1 april 2024.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd lämnar förslag och föreslår en taxekonstruktion som är baserad på fyra avgiftsnivåer för att omhänderta spridningen av omsorgstagare utifrån olika antal timmar och nivåer. Förvaltningens bedömning utifrån utredningen är att förslaget med fyra avgiftsnivåer i taxekonstruktionen och räkneexempel innebär ett underskott i intäkter om cirka 2 500 tusen kronor per helår för förvaltningen. Förvaltningarna bedömer att förändringen inte är en betydande ekonomisk konsekvens med underskottet i relation till att omhänderta omsorgstagarnas ekonomiska perspektiv och fördelning. Förvaltningarna ser inga ekonomiska konsekvenser för andra kommunala verksamheter. Den förändring i intäkt som bli mer fyra nivåer är försumbar utifrån ett kommunperspektiv. Reglerna vid

beräkning av inkomster som avser stödja personer med låga inkomster, i samtliga fall skyddar också maxtaxan för den som har låg inkomst, revideras inte i ändring av taxekonstruktionen utan bevaras utifrån samma principer som tidigare.

De ekonomiska konsekvenserna för staden är negativa medan det på totalen inte kommer generera förvaltningen mer intäkter med fyra nivåer i alternativ fyra men det ska tas i beaktande att det kommer finnas omsorgstagare som kommer ligga mellan nivåerna vilket kan innebära en sänkning respektive höjning av avgiften. Alternativ fyra med fyra nivåer i taxekonstruktionen anses vara det alternativ som bäst omhändertar spridningen av omsorgstagare och ger minst påverkan på dem utifrån ekonomiskt perspektiv. Vidare är förslaget något som ligger i linje med att trygga och förenkla förståelsen för omsorgstagare i relation till deras debitering. En taxekonstruktion baserad på beviljad tid med nivåer bidrar till en trygghet och mindre rädsla för förändringar i kostnad. Förändring till beviljad tid för den enskilde ger också möjlighet för att det mobila arbetssättet kan förändras för omsorgspersonal, att vara mindre styrt från hur det är i dagsläget.

Förvaltningens nuvarande situation med en ökad administration och minutstyrning till följd av utförd tid kan förändras utifrån förändringen som ger möjligheter till förenkling av processen. Nuvarande system med utförd tid ger en situation där medarbetare upplever att de behöver följa tidsschema och registrering av rätt aktiviteter i telefonen utifrån det mobila arbetssättet i stället för fokus på behov hos den enskilde. Det nya planeringssystemet som planerar träda i kraft 2025 erbjuder stämpling med NFC-tag som ger förutsättningar för att förhindra ”fusk”. Genom att behålla fortsatt stämpling blir det en säkerhet både utifrån medarbetarperspektivet och för omsorgstagaren, vetskapen att hen har varit där. Därmed kan det mobila arbetssättet och minutstyrningen förändras eftersom de olika aktiviteterna i det mobila arbetssättet inte behöver finnas kvar. Att fortsätta använda stämpling utan att behöva lägga tid på rätt aktivitet i telefonen kan bidra till att minska stress och då det inte ligger till grund för intäkt/ersättning och kan omsorgspersonal skifta sitt fokus. Det innebär att omsorgspersonal får mindre fokus på minutstyrning och på förvaltningsnivå kan denna förändring ge minskad arbetad tid. Förvaltningens ekonomiska perspektiv med underskott i hemtjänsten kan också omhändertas av denna förändring utifrån förändrade arbetssätt och mindre fokus på administrativa uppgifter.

Förslaget med fyra avgiftsnivåer kommer ge ett mindre underskott utifrån förvaltningens räkneexempel och intäkterna från omsorgstagarna, men förvaltningens huvudperspektiv i hemställan är att förändringen ger effekthemtagning i andra perspektiv. Utifrån förvaltningens perspektiv är denna förändring i linje med centralt politiskt uppdrag kring att minska administration. Genom att ändra taxekonstruktionen får förvaltningen andra förutsättningar att utforma det mobila arbetssättet och den administrativa processen som gett förvaltningen mer arbetad tid i icke omsorgsnära arbete.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Mia Ilovaca
Tf. förvaltningscontroller

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör

Bilaga 1 - Taxekonstruktion

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Taxa äldreomsorg och funktionshinderverksamhet - beslut enligt SoL

Fr o m 2023

Område	Beslut i budget	Belopp	kr/månad
Maxtaxa för hemtjänst, trygghetslarm och hemsjukvård	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL	2 359	kr/månad
Nivå 1, upp till 2 timmar/månad	20 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	472	kr/månad
Nivå 2, över 2 timmar men under 5 timmar/månad	40 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	944	kr/månad
Nivå 3, över 5 timmar men under 10 timmar/månad	70 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	1 651	kr/månad
Nivå 4, över 10 timmar/månad	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL	2 359	kr/månad
Leverans av hemlevererad mat	5 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	118	kr/månad
Boendestöd	Avgiftsfritt	0	
Ledsagning	Avgiftsfritt	0	
Avlösning i hemmet	Avgiftsfritt	0	
Deltagande i dagvård/dagverksamhet	Avgiftsfritt	0	
Trygghetstelefon/månad	5 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	118	kr/månad
Hemtjänstavgift/månad vid äldreboende och bostad med särskild service för omsorg och omvårdnad. Inklusive avgift för hemsjukvård.	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	2 359	kr/månad
Hemtjänstavgift vid korttidsboende för omsorg och omvårdnad	1/30-del av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)	79	kr/dygn
Boendeavgift, boende som inte omfattas av hyreslagen	Belopp enligt 8 kap 5 § 2 p SoL	2 423	kr/månad
Avgifter för kost	Beslut i budget	Belopp	kr/månad
Helpension i äldreboende och bostad med särskild service	Summan av:	4 339	kr/månad
	<u>Råvarudel:</u> Den av Socialstyrelsen meddelade livsmedelskostnaden per månad	2 763	kr/månad
	<u>Tillagningsdel:</u> Fastställd andel 2019, årligen omräknad enligt SCB:s omsorgsprisindexindex (OPI)	1 576	kr/månad
Korttidsboende, matkostnad per dag	1/30-del av helpensionen per månad	145	kr/dag
Måltider för dagvård/dagverksamhet	65% av 1/30-del av helpension per månad	94	kr/dag
Hemlevererad mat, pris per portion	50% av 1/30-del av helpension per månad	72	kr/portion

Förbehåll	Beslut i budget	Belopp	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), ensamboende personer 65 år och äldre	Belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 1 SoL	6 470	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), ensamboende personer 64 år eller yngre	10 % utöver belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 1 SoL	7 117	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), sammanboende makar (för var och en) personer 65 år och äldre	Belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 2 SoL	5 279	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), sammanboende makar (för var och en) personer 64 år eller yngre	10 % utöver belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 2 SoL	5 807	kr/månad
Garantibelopp i Bostad med särskild service (personer 64 år och yngre)	63 % av prisbasbeloppet per månad	2 756	kr/månad
Garantibelopp i särskilt boende för äldre	48 % av prisbasbeloppet per månad	2 100	kr/månad

*) Timmar = beviljad tid omsorgstagare

Förvaltningens utredning

**Översyn och granskning av administration
kopplat till ersättning och taxesystem**

2023-10-10

Innehåll

1	Definitioner	3
2	Sammanfattning	4
3	Uppdraget	5
4	Bakgrund	6
5	Metod.....	8
6	Utredning	9
6.1	Debitering för omsorgstagaren.....	9
6.1.1	Process för hemtjänst	9
6.1.2	Debitering	10
6.1.3	Konsekvensbeskrivningar ändring till beviljad tid.....	11
6.1.4	Förslag på avgiftssystem för omsorgstagaren	15
6.2	Ersättningsmodell.....	18
6.2.1	Implementering i verksamhet och förändring i system.....	19
7	Slutsatser och förslag.....	21
7.1	Vad behöver förändras och när?.....	22

1 Definitioner

Förtydligande av några begrepp som används i detta dokument:

Begrepp	Förklaring
Den enskilde	Omsorgstagare, individ, brukare
Ekonomistyrning för hemtjänst	Namn på det moment som görs i verksamhetssystemet Treserva, där bokföring av myndighets kostnader och utförarens intäkter är slutprodukten.
EKU	Enheten för kontrakt och uppföljning
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
IBIC	Individens behov i centrum
LOV	Lag och valfrihet
PluGo	Planerings- och uppföljningssystem (består av två system, Kompanion för planer och och Phoniro för uppföljning)
SOL-Insats	Insats enligt Socialtjänstlagen
Utförandegrad	Utförd tid av beviljad tid
Årsarbetare	Ackumulerad uppgift om arbetad tid, där 1600 arbetade timmar motsvarar en årsarbetare.

2 Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har i en utredning granskat konsekvenser avseende revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser baserat på debitering utifrån beviljad tid för den enskilde samt hur förvaltningen kan fokusera mer på omsorgstagaren och minska administration i relation till förändring av taxekonstruktionen. Beslut om reviderad taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde innebär att Göteborgs Stads hemtjänst och externa utförare ska följa samma upplägg enligt beslut av kommunfullmäktige. I arbetet har förvaltningen samverkat med förvaltningen för funktionsstöd.

Förvaltningen har i föreliggande rapport genomfört en översyn och granskning av administration kopplat till ersättning och avgiftssystem samt taxan som debiteras den enskilde. Rapporten har belyst alla inblandade avdelningar och att förvaltningen utifrån vad som framkommit ska hitta ett arbetssätt som främjar omsorgstagaren och leder till mindre administration. Förvaltningen har utrett olika alternativ för hur taxekonstruktionen kan utformas med olika antal nivåer och belopp. I utredningen kan förvaltningen konstatera att nuvarande taxekonstruktion inte varit enkel att förstå för omsorgstagarna och att frågorna kring systemet varit många för de medarbetare som arbetar med avgiftshandläggning men också för utförare. Nuvarande modell med utförd tid för omsorgstagare och de tidigare politiskt fattade beslut med IT-stöd för planering och uppföljning i samband med programmet attraktiv hemtjänst har varit administrativt betungande och inte uppnått de utsatta målen.

Målet med förändring av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet och tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för, samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt.

Förvaltningen har utrett olika alternativ för hur taxekonstruktionen kan utformas med olika antal nivåer och belopp.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd lämnat förslag och föreslår en taxekonstruktion som är baserad på fyra avgiftsnivåer för att omhänderta spridningen av omsorgstagare utifrån olika antal timmar och nivåer.

Förvaltningen föreslår att den nya taxekonstruktionen följer alternativ fyra med fyra avgiftsnivåer. Utifrån ordinarie process skulle detta innebära att förändringen först skulle kunna börja gälla från den 1 april 2025. Det är dock förvaltningens bedömning att en skyndsam hantering i ärendet är nödvändig och att förändringen behöver ske från den 1 april 2024.

3 Uppdraget

Förvaltningen har i ett tidigare uppdrag från Kommunstyrelsen den 10 februari 2021 utrett en ersättningsmodell. Biståndsbeslut i form av rambeslut är inte en del av ersättningsmodellen utan är kopplat till Kommunfullmäktiges riktlinjer för hemtjänst. I Göteborgs Stad beviljas hemtjänst som används som samlingsbegrepp för omsorg och service. I samband med förslag och beslut om ny ersättningsmodell för hemtjänsten med förändring av ersättning från utförd tid till beviljad tid har det framkommit behov av inventering och genomlysning av taxekonstruktionen, avgiftsprocessen, minutstyrningen och rättssäkerheten.

Uppdraget var att genom förvaltningens olika avdelningar ta fram förslag på hur förvaltningen kan fokusera mer på omsorgstagaren och minska administrationen. Flera delar av den administration som utförs kan handla om ofullständiga system eller otillräckligt metodstöd som innebär att mycket manuell administration behöver ske.

Uppdraget innehåller en konsekvensanalys och förslag hur arbetet kan förändras för att fokusera mer på omsorgstagarnas nöjdhet och om de får vad de har beviljats enligt rambeslutet samt en granskning av både taxan som debiteras omsorgstagaren och administrationsprocessen. Översynen har utgått från ett behovsperspektiv framför att reglera arbetet via minutstyrning. Detaljstyrning i tid bidrar till att medarbetare upplever tidspress, stress och en känsla av att inte kunna påverka. Utöver detta innefattar uppdraget också konsekvensbeskrivningar för en förändring i avgiftssystemet för omsorgstagaren från utförd till beviljad tid.

Målet med förändringen av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet och tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för, samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt.

4 Bakgrund

Göteborgs Stad har infört valfrihetssystem inom hemtjänsten enligt lag om valfrihet (LOV) sedan 4 april 2018. Beslut om hemtjänst utformas som rambeslut i antal beviljade timmar per månad. Utföraren planerar sedan tillsammans med omsorgstagare vad som ska utföras under den beviljade tiden, för att tillgodose omsorgstagarens behov och nå målen i enlighet med beslut och uppdrag. Omsorgstagarens rättssäkerhet säkras genom ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt samt kontinuerlig utvärdering av besluten. Det finns behov av en tydlig struktur för utvärdering av beslut. Enligt statistik finns behov av samsyn på uppföljning av beslut.

En grund i att arbeta målinriktat är att följa hur omsorgstagarens situation förändras över tid. Att följa upp är en uppgift för såväl den beslutande socialsekreteraren som för utföraren. Regelbunden uppföljning skapar tillfällen för omsorgstagaren, och när det är aktuellt anhöriga, att påverka sin situation under pågående insats. Hur ofta uppföljning behöver ske, och vad den behöver omfatta, avgörs från fall till fall. Det beror dels på hur livssituationen ser ut, dels behovet av stöd. Det behövs en annan typ av organisation och rutiner än nuvarande för att myndighet ska utveckla uppföljningsprocessen. När omsorgstagarens avgifter grundar sig på den beviljade tiden kan det innebära konsekvenser för omsorgstagaren om tiden inte utförs enligt beviljad tid. Samverkan och delaktighet är förutsättningar för lyckat koncept. Det förutsätter också att det underlag som finns är korrekt och att registrerade uppgifter stämmer.

Beslut om hemtjänst utformas som rambeslut i antal beviljade timmar per månad från och med 4 april 2023 enligt Göteborgs Stads reviderade riktlinjer för hemtjänst. Det finns också möjlighet att fatta insatsbeslut i de fall det anses lämpligare. Socialsekreterare inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöd fattar beslut om hemtjänst och beställer hemtjänst av den utförare som den enskilde valt. En annan beställare är den kommunala hälso- och sjukvården.

Kommunal hälso- och sjukvård ges hemma hos den enskilde, i de fall då kommunen har tagit över hälso- och sjukvårdsansvaret. I den kommunala hälso- och sjukvården arbetar sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. De samverkar med läkare och andra kompetenser som finns på den vårdcentral/rehabenheter som den enskilde har listat sig på. Bor man i sitt ordinära hem och har svårt att ta sig till sin vårdcentral och är i behov av sjukvård under en längre tid kan man erbjudas kommunal hälso- och sjukvård. Detta regleras i det så kallade hälso- och sjukvårdsavtalet. Utifrån en kartläggning inom hemtjänsten utförd våren 2022 har cirka 20–30 procent av omsorgstagare hemtjänst och kommunal hälso- och sjukvård och övriga har regional primärvård.

Legitimerade medarbetare från hälso- och sjukvården kan delegera och ordinera hälso- och sjukvårdsåtgärder till utförare inom hemtjänsten. Delegerade och ordinerade hälso- och sjukvårdsåtgärder ska i möjligaste mån samordnas med

att utföra socialtjänstinsats i form av hemtjänst. Hemtjänsten kan behöva besöka den enskilde för att utföra endast en hälso- och sjukvårdsåtgärd. Exempel på detta är läkemedel som behöver ges vid ett visst klockslag och som inte sammanfaller med att den enskilde behöver stöd utifrån sitt SOL-beslut.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett reviderat förfrågningsunderlag i vilket en ny ersättningsmodell bland annat ingår. Utförare av hemtjänst ersätts till och med 30 september 2023 utifrån utförd tid. Från och med 1 oktober 2023 ersätts utförare för beviljad tid för hemtjänst. Utförare får ersättning för den tid som är beviljad för att utföra beställda insatser. Det timbaserade ersättningssystemet gäller för hemtjänst, ledsagning, avlösning och delegerade hälso- och sjukvårdsåtgärder upp till den tid som är beställd.

För kommunala utförare är det, förutom lagar och regler, Göteborgs Stads kravspecifikation som styr utförandet. Kravspecifikationen speglar de krav som ställs i förfrågningsunderlaget för privata utförare. Kommunfullmäktige har fattat beslut om att nästkommande revidering av förfrågningsunderlaget ska genomföras av äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

I tidigare utredning har det framgått att en modell som utgår från beviljad tid medger bättre förutsättningar för hållbar hemtjänstplanering och genomförande av hemtjänst och därigenom minskas stressen som kan upplevas kring ekonomi och genomförande. Samtidigt finns idag en skillnad mellan utförd och beviljad tid vilket innebär att förvaltningen vid övergång till ersättning utifrån beviljad tid behöver följa upp och säkerställa att den beviljade tiden motsvarar den enskildes faktiska behov. Individbaserad systematisk uppföljning handlar om att dokumentera arbetet med omsorgstagare och därefter sammanställa informationen i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Detta görs inte i dagsläget, både med anledning av att Treserva inte utvecklat funktionen samt att förvaltningen inte har kravställt det. En förutsättning är att Treserva ger stöd och förutsättningar att arbeta i processen, för att uppgifter ska kunna hanteras direkt i arbetsgången. För omsorgstagaren är uppföljningen viktig för att ge personen möjlighet att komma till tals, blir hjälpen till hjälp, och är omsorgstagaren nöjd med det bemötande hen får och sin möjlighet till inflytande.

5 Metod

Förvaltningen har gjort en omvärldsbevakning och tittat på fler än fem kommuners taxekonstruktioner. Förvaltningen har utgått från egen datainsamling och uppföljning med verksamheter som genomförts under sen vår och sommar 2023. Det har funnits en projektgrupp med representation från förvaltningens olika verksamheter. I utredningen har det funnits dialog med ett trettiotal personer inom olika kompetensområden i förvaltningen vilket har bidragit till en allsidig belysning av olika perspektiv. Utifrån dialoger har förvaltningen efterfrågat skriftliga konsekvensbeskrivningar från respektive intressent och dessa har analyserats och ligger till grund för rapportens utformning. Utredningen har också samlat in datainformation så som ekonomisk information från förvaltningens uppföljningssystem Hypergene Nekksus, information om beviljad tid från systemet Treserva samt information om kommunala utförares tid i form av beställd, planerad och utförd tid från systemet Phoniro.

Förslag om förändring av debitering för den enskilde till beviljad tid lyfter behovet att göra om taxesystemet och se över olika avgiftsnivåer. Förvaltningen har utrett taxekonstruktion för hemtjänstinsatser vid en övergång från taxa beräknad på utförd tid till taxa beräknad på beviljad tid. I förvaltningens utredning har det konstaterats att nuvarande taxekonstruktion inte varit enkel att förstå för omsorgstagarna och att frågorna kring systemet varit många för de medarbetare som arbetar med avgiftshandläggning men också för utförare.

6 Utredning

6.1 Debitering för omsorgstagaren

6.1.1 Process för hemtjänst

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för stöd och hjälp som ökar den enskildes möjligheter till ett självständigt liv, ökad livskvalitet, trygghet i vardagen samt underlättar för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet. Inom begreppet hemtjänst ryms både stöd och hjälp av servicekaraktär och omvårdnadsinsatser. Den praktiska hjälpen av servicekaraktär kan exempelvis bestå av städning, tvätt, inköp, promenader, post- och bankärenden, matlagning och matdistribution. Omvårdnadsinsatserna ska tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov såsom exempelvis måltidsstöd, hjälp med den personliga hygien, på- och avklädning, förflyttning, insatser för att bryta isolering och för att den enskilde ska känna trygghet och säkerhet i det egna hemmet.

Omsorgstagare ansöker om hemtjänst. Socialsekreterare gör en social utredning enligt modellen Individens behov i centrum (IBIC), i dialog med den enskilde och inhämtar information om den enskildes behov. IBIC är en modell som Socialstyrelsen har tagit fram och som syftar till att stärka den enskildes delaktighet i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats. Socialsekreterare gör en bedömning av behoven utifrån skälig levnadsnivå och fattar sedan ett beslut enligt Socialtjänstlagen. Göteborgs stads vägledning för handläggning och utförande av hemtjänst används också i besluten.

Beslut om hemtjänst utformas som rambeslut i antal beviljade timmar per månad från och med 4 april 2023 enligt Göteborgs Stads reviderade riktlinjer för hemtjänst. Det finns också möjlighet att fatta insatsbeslut i de fall det anses lämpligare. Socialsekreterare inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöd fattar beslut om hemtjänst och beställer hemtjänst av den utförare som den enskilde valt.

Beslutet ska också innehålla de målsättningar som socialsekreteraren tillsammans med omsorgstagaren har identifierat. Utföraren planerar sedan tillsammans med omsorgstagaren vad som ska utföras under den beviljade tiden, för att tillgodose omsorgstagarens behov och nå målen i enlighet med beslut och uppdrag. Planering sker tillsammans med den enskilde och dokumenteras i genomförandeplanen. Stadens framtagna mall och arbetssätt för genomförandeplanen IBIC är omfattande och kräver stor administration både för myndighetsutövningen och för utförare. Besluten ändras vilket innebär hög administrativ belastning för hemtjänsten att uppdatera genomförandeplanen utifrån gällande arbetssätt och att de senare godkänns av myndighet. Utförare lägger tid för administration och ombud inom detta arbete som motsvarar höga kostnader. I utredningen lyfts hur arbete med genomförandeplaner skulle kunna förenklas för att underlätta enklare hantering och mindre administrativa

arbetsprocesser. Vidare lyfts även att en översyn om genomförandeplanernas utformning och uppdatering av det digitala verktyget som finns skulle kunna vara vägar framåt. Utöver detta enklare utformning av planen bidra till att omsorgstagaren enklare kan förstå sin plan.

Kravspecifikation och Göteborgs stads riktlinje för hemtjänst

I Göteborgs Stads riktlinje för hemtjänst beslutad i Kommunfullmäktige och gällande från 2023-04-03 beskrivs att den enskildes beslut anges antalet hemtjänsttimmar i ett cirka tal per månad. Detta för att markera att timantalet är en ram där det ska finnas utrymme för viss flexibilitet. Tiden utgör en ramtid vilket innebär att det är den totala tiden som ska användas och fördelas och vid behov omfördelas i genomförandet utifrån den enskildes aktuella behov och önskemål.

En rimlig avvikelse mellan beviljad och utförd tid ska kunna finnas utan att beslutet blir föremål för uppföljning. Detta så länge det inte föreligger förändringar i den enskildes behov av stöd samt att beslutet harmonierar mot målsättningarna. Med rimlig avvikelse menas cirka plus minus fem procent av den beviljade tiden.

Ekonomiskt perspektiv utifrån 5 procent är att det belastar utförarnas ekonomi i dagsläget. Denna avvikelse på 5 procent behöver hanteras gemensamt mellan beställare och utförare för att utveckla samarbete i vilken administration kan undvikas förutsatt att förändringen är inom 5 procent. Vidare arbete är uppföljning av hur 5 procent är implementerat utifrån myndighetsperspektivet eftersom uppföljningsansvaret finns där. Det behöver konkretiseras hur avvikelsen ska hanteras från respektive part, vilka aktiviteter som är nödvändiga och vad som eventuellt kan tas bort utifrån att förändringen är inom 5 procent.

Utredningen lyfter vikten av att samtliga inblandade i processen ser sin del och de styrande dokumenten som ligger till grund exempelvis kravspecifikation, Göteborgs stads riktlinje för att bedöma hemtjänst, vägledning för handläggning och utförande av hemtjänst.

6.1.2 Debitering

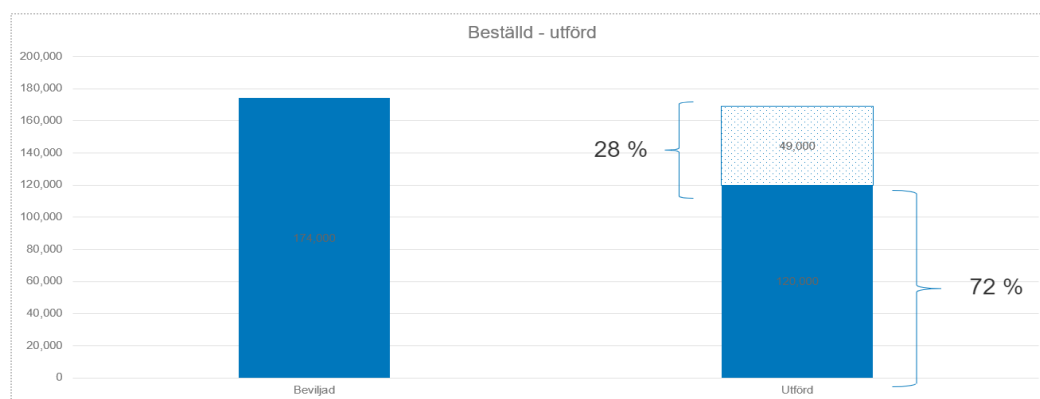
Den enskilde debiteras för utförd tid enligt av kommunfullmäktige beslutade anvisning för Taxa för äldreomsorg och funktionshinderverksamhet samt vad som gäller vid debitering av avgift vid utebliven eller sen avbeställning. För planerad insats som inte avbeställts senast 2 dagar i förväg debiteras den planerade tiden enligt timtaxa. Vid vistelse på sjukhus gäller inte krav på avbeställning i förväg.

Den enskilde debiteras utifrån den tid som hemtjänstutföraren har registrerat. Hemtjänstutförare arbetar utifrån mobilt arbetssätt och skannar QR-kod vid in- och utcheckning av besök men även andra insatser registreras i det mobila arbetssättet för att avgift ska bli rätt. Det finns idag en diskrepans mellan den tid som beviljats och den tid som utförs för den enskilde som illustreras av bilden nedan där 72 procent av all tid som beviljas utförs. Besök utförs på kortare tid, ibland önskar inte den enskilde att mer utförs, avböjda besök i dörren och

tekniska problem med telefoner vid besök som utförs men inte registreras på annat sätt än via pappersschema är delvis förklaringar till varför det finns en diskrepans. Utförare arbetar med att motivera omsorgstagare till att ta emot hjälpen. För att arbeta med diskrepansen följer utförare upp nedkortade besök via bland annat daganteckningar och statistik i Phoniro.

Registrering av pappersscheman lyfts också i utredningen som administrationskrävande för utförarna. Vidare påtalas också biståndsbeslut som inte motsvarar behovet, avseende tidsåtgång som en orsak till att det finns en diskrepans. Vid utvärdering av biståndsbeslut är det nödvändigt att noggrant överväga den tid som krävs för att leverera god omsorg till omsorgstagaren. Fortsatt utveckling av samsyn mellan biståndsbeslutet och den faktiska tiden som behövs för besök från utförarnas perspektiv kan resultera i att tiden anpassas utifrån de verkliga behoven hos omsorgstagare. För att omhänderta diskrepansen är det viktigt att analysera och optimera den tidsåtgång som krävs för att se till att biståndsbesluten verkligen motsvarar behoven hos dem som behöver det mest.

Utförare oavsett regi, beviljad tid jämfört med utförd tid

6.1.3 Konsekvensbeskrivningar ändring till beviljad tid

Avgiftssystemet är inte enhetligt med den nya ersättningsmodellen som utgår från att hemtjänstutförare får ersättning utifrån beviljad tid per timme. Ersättning för delegerade och ordinerade hälso- och sjukvårdsåtgärder följer samma princip. Den enskilde debiteras utifrån utförd tid, inte utifrån beviljad tid. Konsekvensbeskrivningarna har visat på olika för- och nackdelar med att den enskilde debiteras för den utförda tiden.

Konsekvenser för hälso- och sjukvårdsåtgärder

I utredningen lyfts konsekvenser och ökad administration oavsett beviljad eller utförd tid, då omsorgstagaren idag inte betalar för hälso- och sjukvårdsåtgärder. Dels leder det till ökad manuell hantering i planeringssystemet för utförare och det kan också leda till oklarheter i det mobila arbetet för omsorgspersonalen. Förslag som lyfts är att en form av interndebitering för hälso- och sjukvårdsåtgärder och inte involvera planeringssystemet efter övergången till beviljad tid. Det interna arbetet bör fokusera på att utveckla avstämningarna

mellan utförare och hälso- och sjukvård för att säkerställa enklare hantering och uppföljning.

Beskrivning av utbetalningsprocessen och konsekvenser

För att tydliggöra ersättnings-/utbetalningsprocessen till hemtjänstutförare har en rutin, körschema till hemtjänstutförare framtagits under våren 2023 med beskrivningar av olika moment och kontroller som ska utföras i samband med utbetalningsprocessen. Rutinen beskriver aktiviteter som utförare respektive beställare behöver genomföra för att underlag i ekonomistyrningen ska bli korrekt. Tid för start och slut för varje arbetspass läses in med automatik från verksamhetssystemet Phoniro. Den som är ansvarig för planering av schema lägger även in vilka koder som ska registreras på respektive insats under arbetspasset. Första kontrollfunktionen är att alla arbetspass för månaden måste vara godkända av utförare i Phoniro den första i påföljande månad. All tid som godkänts och lästs över från Phoniro till Treserva för den avsedda månaden genererar ersättning när ett ersättningsunderlag skapas i ekonomistyrningen i Treserva.

Ersättningsunderlag för kommunala och privata utförare skapas av administratör för ekonomistyrning. Kontrollfunktionen därefter är att ansvarig enhetschef för myndighet granskar och godkänner skapat ersättningsunderlag. För utförare finns rutin för att planerare och enhetschef går igenom underlaget och stämmer av, inom utförare är det också ett kontinuerligt arbete med att granska i Phoniro för att hitta felmarginaler och också granska utförd tid gentemot beviljad och planerad. Administratör för ekonomistyrningen levererar sedan ett underlag över vad som ska faktureras annan myndighet. Kommunala utförare erhåller ersättningen genom ekonomistyrningen i förvaltningen. Privata utförare erhåller ersättning genom fakturering som jämförs med det godkända underlaget i ekonomistyrningen. Administratörer för ekonomistyrningen har kontrollfunktion att granska fakturorna från privata utförare gentemot Treserva och kontrollera att det stämmer. Av dessa underlag får utföraren sina intäkter och omsorgstagaren sin faktura. Det finns stora feldifferenser, bristande kännedom om arbetssätt vid administrationssystem och Treserva – Phoniro. Utredningen visar på att det blir fel intäkter och processen är administrationskrävande som framgår av ovanstående beskrivningar. Det krävs stor administration att lämna underlag, godkänna och kontrollera samt efterkontrollera att slutsumman blev korrekt, vilket innefattar både hälso- och sjukvårdsåtgärder och SoL-intäkter.

En utmaning i rutinen är korta ledtider mellan de olika momenten som förvaltningen har identifierat som möjliga förbättringar för att kunna hantera eventuella felaktigheter. Vidare kommer även ett arbete att göras för att förtydliga ansvarsfördelning mellan olika roller i rutinen och processen.

Nulägesbeskrivning av fakturahantering

I dialoger med olika representanter har det framgått att fakturahanteringen är svårhanterlig för den enskilde och ett administrativt arbete för medarbetare. Medarbetare som arbetar inom central administration och hemtjänst är funktioner som ofta har direktkontakt med den enskilde för att besvara olika frågor om fakturor. Den utförda tiden som specificeras på fakturan redovisas i

hundradelar vilket är komplicerat för den enskilde att förstå vilken tid som har blivit utförd. Det finns även en problematik i nuvarande fakturahantering utifrån besök som utförs av underleverantör som behöver manuell registrering att inkluderas i underlag för faktura.

I utredningen lyfts problematiken med att det är många moment i det mobila arbetssättet för omsorgspersonalen och onödig administration. Arbetssättet för omsorgspersonalen med att registrera utförda tiden och besöken är inte enkel och systemet är inte utformat på ett sätt som minskar risken att göra fel. Vidare utifrån ett medarbetarperspektiv är det mycket administration och kontroll som utförs i processen med fakturahantering. Utförare kommer fortsatt att kvittensmarkera att man varit hos omsorgstagare för att utföra ett besök. I utförarverksamheten finns omfattande administration för att kontrollera utförd tid hos underleverantör i relation till fakturor samt en administrationsprocess i planeringen att underleverantör planeras korrekt och att omsorgstagare faktureras korrekt. Det är också ett kontrollmoment att hemtjänstenheten får rätt ersättning från myndighet för att täcka kostnaden för sina fakturor. Utredningen visar att det nuvarande avgiftssystemet inte varit tillfredsställande, omsorgstagare har svårt att förstå fakturorna och tiden de betalar för är dels utförd tid, dels schablon för tjänst som underleverantör utför. För att förändringen av debitering för den enskilde ska ändras till beviljad tid pekar utredningen på behovet att göra om taxesystemet och se över olika nivåer. Detta bedöms kunna minska kontrollen för den enskilde mellan faktura och utförd tid.

Bedömning ur ekonomiskt perspektiv

Maxtaxa för hemtjänst är 2 359 kr per månad. Förvaltningens utredning visar att cirka 60 procent (Sydväst 58 %, Centrum 60 %, Hisingen 62 % och Nordost 65,5 %) av omsorgstagarna har över tio timmar hemtjänst vilket motsvarar maxtaxenivån. För att veta hur många omsorgstagare som har över tio timmar och kan betala maxtaxan är det ett underlag som behöver inhämtas på individnivå. Förändring till en taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer ger samma ekonomiska konsekvenser för de omsorgstagare som har beslut över 10 timmar hemtjänst. Möjlig skillnad föreligger i de andra avgiftsnivåerna och det är mot bakgrund av detta som förvaltningen sett över spridningen av antal timmar mellan omsorgstagare. Viktigt arbetssätt fortsatt utifrån förändrad taxekonstruktion är likvärdigheten i beslut från socialsekreterare, att omsorgstagare får lika mycket tid för samma typ av insats för att inte skapa en obalans i att omsorgstagare hamnar i olika avgiftsnivåer. Vidare är det viktigt att information och kommunikation från första mötet mellan omsorgstagare och socialsekreterare är tydligt och förklarande för omsorgstagare vid förändring för att säkerställa trygghet och likvärdighet i bedömning av behov. En aspekt i detta är förbehållsbelopp och administrationen som medföljer. Ju fler som har maxtaxa desto fler kan behöva förbehållsbelopp. Konsekvensbeskrivningarna för de cirka 40 procent som inte har fler än 10 timmar som motsvarar maxtaxan, är framtagande av modell ska innehålla många nivåer att spridning av omsorgstagaras timmar säkerställs och att förvaltningens ekonomiska incitament inte blir att öka intäkter med föreslaget alternativ.

Det är ett utvecklingsarbete att hitta en jämnvikt i beviljad och utförd tid. Uppföljningsarbetet benämns som en nyckelfaktor i arbetet med att en förändring till beviljad tid för den enskilde. En aspekt att lyfta i detta är att utifrån den nya ersättningsmodellen för utförare som gör förflyttningen från utförd till beviljad tid, kommer skapa incitament för en annan typ av uppföljning utifrån myndighetsperspektiv, även om det redan finns uppföljning inom myndighet.

Ersättning för beviljad tid i relation till den diskrepans som finns mellan beställd och utförd tid ger reflektionen om att de totalt antal beviljade timmarna behöver en översyn. Täta uppföljningar resoneras vara bra utifrån omsorgstagarens perspektiv och kan leda till mindre administration hos utförarna men i stället flytta perspektivet till myndighet. I utredningen lyfts att administrationen förflyttas till myndighet men det är möjligt att diskutera att uppföljningen är det som ökar och följer målbilden från den nya riktlinjen för hemtjänst. Vidare visar utredningen att det ansvar att arbeta med diskrepans och ”minutstyrning” som tidigare varit längst ut, hos omsorgspersonalen flyttas till myndighetsutövningen. Förflyttningen av administration behöver tas i beaktande.

Konsekvensbeskrivningar ur mobilt arbetssätt

Dagens systemlösningar i det mobila arbetssättet har många moment som inte syns i fakturahanteringen för omsorgstagaren utan är för uppföljningen mellan utförare och myndighet. Det nya planeringssystemet som planerar träda i kraft 2025 erbjuder stämpling med NFC-tag som ger förutsättningar för att förhindra ”fusk”. Vidare önskar förvaltningen att behålla fortsatt stämpling som en säkerhet både utifrån medarbetarperspektivet och för omsorgstagaren, vetskapen att hen har varit där. Uppföljningen kan därmed utvecklas till att endast fokusera på in- och utcheckningen för att följa den beviljade tiden för den enskilde. Mobila arbetssättet och det nya planeringssystemet föreslås att förenklas och anpassas till beviljad tid för att minska administrationen för omsorgspersonal.

En konsekvensbeskrivning för den enskilde är möjligheten att medarbetare kan ägna ett annat fokus och uppmärksamhet åt den enskilde personen då förflyttningen från utförd till beviljad tid innebär att mindre fokus kan läggas på den så kallade ”minutstyrningen” i scheman. Nuvarande system med utförd tid ger en situation där medarbetare upplever att de behöver följa tidsschema och registrering av rätt aktiviteter i telefonen i stället för fokus på behov hos den enskilde. Fokus på den enskilde i balans med tiden handlar delvis också om kulturförändringar.

Att fortsätta använda tidsregistrering utan att behöva lägga tid på rätt aktivitet i telefonen minskar stress och då det inte ligger till grund för intäkt/ersättning vid förslaget att ändra till beviljad tid för omsorgstagaren, kan omsorgspersonal skifta sitt fokus. Det blir ett skifte från att ”hämta en intäkt” till att lägga fokus på omsorgstagaren och motivera i högre utsträckning till att ta emot det behov som föreligger. Vid endast registrering av in- och utcheckning har myndighet fortsatt möjlighet att ha tillgång till tidsregistreringen i uppföljningarna i dialog

med utföraren och kan justera beviljad tid för att säkerställa behov hos omsorgstagare.

Förändringen till i ersättningsmodell och förslag om att debitering för den enskilde ska följa samma struktur kan bidra att medarbetare inom utförarperspektivet får förändrade förutsättningar och också mindre press och stress med bättre förutsättningar i arbetsmiljö samtidigt som den enskilde hamnar mer i fokus. Förflyttningen i detta perspektiv är det som varit administrativt betungande och som funnits i utförarperspektivet flyttas till beställarperspektivet och myndighet. Vidare är det viktigt att poängtera att det fortsatt kommer finnas kvar ett administrativt arbete med att inhämta statistik och uppföljning för myndighet för eventuell revidering av beviljad tid och uppdrag. Utredningen pekar på behov av samsyn för vilket underlag som ska ligga till grund för dialog och implementeras i arbetsprocesserna för att den omsorgstagaren fortsatt ska vara i fokus. Den beviljade tiden för utförare men även för den enskilde bör ligga till grund för en mer frekvent uppföljning som myndighet tillsammans med utförare behöver arbeta vidare med. Ett gemensamt arbete behöver göras för samsyn mellan de olika avdelningarna både vad gäller kärnverksamhet och stöдавdelningar.

Uppföljning av det som omsorgstagaren får utfört av hemtjänst kommer fortsatt att följas som utförd tid. Det nya planeringssystemet erbjuder stämpling med NFC-tag som ger förutsättningar för att förhindra ”fusk”. Vidare erbjuder fortsatt stämpling en säkerhet både utifrån medarbetarperspektivet och för omsorgstagaren, vetskapen att hen har varit där.

6.1.4 Förslag på avgiftssystem för omsorgstagaren

Förslaget till ny taxekonstruktion får viss ekonomisk påverkan för Göteborgs Stad. En taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer ger en viss intäktsminskning för berörda förvaltningen men omhändertar spridningen mellan var omsorgstagarna befinner sig i de olika avgiftsnivåerna på ett mer rättvist sätt och bedöms på totalen vara fördelaktigt för omsorgstagarna. Förvaltningens förslag med alternativ 4 och fyra avgiftsnivåer ger en viss intäktsminskning för staden men omhändertar spridningen mellan var omsorgstagarna befinner sig i de olika avgiftsnivåerna på ett mer rättvist sätt och bedöms på totalen vara fördelaktigt för omsorgstagarna.

Nedan presenteras förslag på avgiftssystem för stöd i ordinärt boende. Förslagen bygger på tre avgiftsnivåer i alternativ 1–3 och fyra avgiftsnivåer i alternativ 4. Dessa avgiftsnivåer ska ta hänsyn till lämplig spridning mellan omsorgstagare och olika antal beviljade timmar. Avgiftsnivåerna ska utgå från samma typ av uppbyggnad som tidigare taxekonstruktion baserad utifrån procent av maxtaxan (8 kap 5 § 1 p SoL). Det finns tre förslag framtagna där det finns en skillnad i nivå två i respektive alternativ. Avgifterna behöver inför kommande år räknas upp enligt ordinarie process för att hamna i nivå 2025, där först kommande års prisbasbelopp ska beslutas av regeringen.

Trygghetslarm är inte medräknat i avgiftssystemet utan är en kostnad som står utanför avgiftssystemet motsvarande 118 kr/månaden. Den beviljade tiden för

hälso- och sjukvårdsåtgärder är inte heller inkluderad i avgiftssystemet. Avgiftssystemet gör inga förändringar för avlösning i hemmet och ledsagning det är fortsatt avgiftsfritt.

Alternativ 1		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 651 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i nivå två är hur mycket av avgiften som är beräknad på maxtaxa, det vill säga att i alternativ ett – nivå två är beloppet 1 651 kr motsvarande 70 procent av maxtaxan.

Alternativ 2		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 415 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i alternativ två – nivå två, är beloppet 1 415 kr vilket motsvarar 60 procent av maxtaxan.

Alternativ 3		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 180 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i alternativ tre – nivå två, är beloppet 1 180 kr motsvarande 50 procent av maxtaxan.

Alternativ 4		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 5 timmar/månad	944 kr
Nivå 3	Över 5 timmar men under 10 timmar/månad	1 651 kr
Nivå 4	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

I alternativ fyra motsvarar nivå två 40 procent av maxtaxan och nivå tre motsvarar 70 procent av maxtaxan.

En avgiftsmodell som är baserad utifrån tre respektive fyra nivåer ger omsorgstagaren möjlighet att i större utsträckning förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för. I delar av utredningens konsekvensbeskrivningar lyfts det att dagens modell med utförd tid för omsorgstagaren bidrar till otrygghet för omsorgstagaren genom att fakturabeloppet differentieras och leder till många frågor från omsorgstagaren till avgiftshandläggaren och utföraren. Avgiftshandläggare är i kontakt med omsorgstagare för att förklara hens avgifter och varför det kan differentieras mellan månader. Kommunikation med omsorgstagare kan förenklas genom att medarbetare inom myndighet och omsorgspersonal enklare kan förklara avgiftssystemet och bidra till trygghet och mindre rädsla för förändringar i kostnad. En förändring till beviljad tid för den enskilde ger också möjlighet för att det mobila arbetssättet kan förändras för omsorgspersonal och vara mindre styrt från hur det idag.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd värderat hur taxekonstruktionen kan påverka omsorgstagarna minst samt hur spridningen av timmarna för omsorgstagarna på bästa sätt kan omhändertas. Utifrån detta har förvaltningarna inte fokuserat på de ekonomiska konsekvenserna i första hand avseende förvaltningens ekonomi utan att ta fram ett alternativ som ger möjligheter att omhänderta spridning av antalet omsorgstagare i respektive nivå. Mot bakgrund av detta har förvaltningarna tagit fram ytterligare data med spridning av antalet omsorgstagare i respektive nivå (siffror från augusti månad).

Förvaltningen har utgått från augusti månads siffror för att beräkna intäkterna vilket innebär det antal omsorgstagare som varit registrerade för den perioden. Utifrån detta har förvaltningen också jämfört hur intäkterna var utfall augusti 2018 för att säkerställa skillnaden mellan dagens intäkter som baserar sig utifrån beviljad tid och taxekonstruktionen 2018 som var utifrån beviljad tid. Jämförelsen är gjord för att påvisa hur alternativen ställer sig i relation till tidigare modell baserad utifrån beviljad tid.

<i>Belopp i tusen kronor</i>	
	Utfall
Augusti 2023	9 648
Augusti 2018, uppräknad till 2023 års nivå	9 529

Siffror från augusti 2018 med beviljad tid presenteras nedan i relation till respektive alternativ och vad förändringen innebär på totalen. Förvaltningen gör den ekonomiska analysen att de tre alternativen med tre nivåer ger mer intäkter för förvaltningen än dagens ekonomi utifrån utförd tid med en intäkt om 9 648 tkr (utfall för augusti).

<i>Belopp i tusen kronor</i>		
	Förändring aug 2023	Förändring aug 2018
Alternativ 1	2 448	2 566
Alternativ 2	1 886	2 004
Alternativ 3	1 326	1 444
Alternativ 4	-191	-73

Alternativ fyra omhändertar spridningen av omsorgstagare som har över två timmar men under fem samt över fem timmar men under tio. Som ovanstående uppställning visar är den ekonomiska förändringen mellan alternativen större vid fyra nivåer. Utredningen visar på att spridningen är stor i antalet omsorgstagare som ligger över två timmar men under tio vilket motiverar att ha fyra nivåer framför tre nivåer. Alternativ fyra (utifrån siffror från augusti) ger förvaltningen ett underskott i intäkter med cirka 200 tusen kronor per månad. Det motiveras inte vara en betydande ekonomisk konsekvens med ett underskott i intäkter i relation till att omhänderta omsorgstagarnas ekonomiska perspektiv och fördelning.

Fakturahantering vid förändring till beviljad tid

Ändring till att den enskilde debiteras för beviljad tid gör att avgiftssystemet blir enhetligt då förvaltningen idag tar ut specificerade avgifter för beviljad tid

för insatserna inköp, tvätt, städ och fönsterputs. Den enskilde behöver inte säkerställa tiden som hemtjänsten utför för att sedan kontrollera mot faktura vilket besparar tid och gör fakturan mer begriplig. Fakturan blir också mer tydlig för ett par som exempelvis har serviceinsats där insatsen är delad mellan dem. Idag blir registreringen av utförd tid olika mellan paret och då även fakturabeloppet, på grund av att utförda insatser skiljer i tid och månad. Det lyfts önskemål om att ta bort insatser som ligger på underleverantör från planeringssystemet för att minska otydligheter. Det vore möjligt om den enskilde betalade för beviljad tid. Ett annat perspektiv är att ersättningsmodellen med rambeslut i tid inte möjliggör en differentiering av avgiften utifrån olika insatser (mer än det som ovan nämnts). Att rambeslutet är formulerat på sådant sätt innebär en ”klumpsumma” i ett beslut med en totaltid per månad. Myndighet registrerar inte några insatser, det utförs av utförare i planering och en förändring är att avgiften skulle i sådant fall styras av utförare.

6.2 Ersättningsmodell

Ersättningsmodell

Från och med den 1 oktober 2023 implementerades en ny modell som utgår från beviljad tid, utförare av hemtjänst ges ersättning för den tid som är beviljad av myndighet. Förändringen från utförd till beviljad tid bedöms ge bättre förutsättningar för ett arbete med hållbar hemtjänstplanering och genomförande och därigenom minska stressen som kan upplevas kring ekonomi och genomförande. Detta kan leda till att det blir större fokus på behov i stället för tid. Detta går även hand i hand med fast omsorgkontakt och att förvaltningen har ett heltidsavtal (11-timmars dygnsvila) som styr mer mot basschema och med en ersättningsmodell med beviljad tid kan leda till en hållbar hemtjänstplanering med mindre stress för medarbetare och omsorgstagare, Vidare kan också samsynen och tilliten mellan myndighet och utförare förbättras då omsorgspersonal arbetar i högre utsträckning i team och därmed högre kännedom om omsorgstagares behov och hur de är i förändring. Uppföljningen behöver fokusera på om den enskildes behov är tillgodosedda.

Det finns en ekonomisk risk i ny ersättningsmodell och ersättningsnivå. Förvaltningen behöver arbeta med diskrepansen mellan beviljad och utförd tid. Utförare inom hemtjänsten kan utifrån ny modell få ett lägre incitament till att arbeta vidare med diskrepansen, mellan utförd och beviljad tid, utifrån ett utförarperspektiv. Utifrån dialoger och konsekvensbeskrivningar är det möjligt att utförarperspektivet med ny modell kan fokusera på behov i stället för tid på ett annat sätt än tidigare då minutstyrningen hade stort utrymme och fokus. Uppföljningen utifrån utförarperspektivet behöver skifta fokus till att förändra sina arbetssätt för att tillgodose den enskildes behov. Det lyfts också risker att administrationsprocessen och fokus på tid skiftas till myndighet och att det skulle kunna resultera i att tiderna dras ner.

Förvaltningen behöver arbeta mer frekvent med uppföljning och struktur på uppföljning för komma till rätta med diskrepansen mellan den tid som beviljats och den tid som utförs för brukaren. Med bevakning att hela det bedömda

behovet som den enskilde har ska tillgodoses. I ett läge där förvaltningen kan hantera diskrepansen mellan tiden som beviljas och tiden som utförs, där den beviljade tiden sänks, minskar kostnaderna inom myndighet. Det finns ramar inom myndighet som påverkar att i vissa ärenden inte kunna justera tiden, exempelvis gynnande beslut, trots att omsorgstagare inte använder hela den beslutade tiden. Det är en stor utmaning utifrån myndighetsutövning som det finns behov av att prioritera som ett utvecklingsområde och hitta stöd och samarbeten i förvaltningen för att arbeta med frågan. Utredningen gör vidare bedömningen att ett arbete för att hantera volymer är nödvändigt för att klara den demografiska utvecklingen samt ekonomin på förvaltningsnivå.

6.2.1 Implementering i verksamhet och förändring i system

Implementering i verksamhet

Med ny ersättningsmodell och förändring för debitering för den enskilde gör utredningen bedömningen att fortsatt arbete behöver fokuseras på en utvecklad och strukturerad uppföljning, detta både utifrån behovsuppföljning och tid samt utifrån ett utförar- och ekonomiskt perspektiv. Följsamhet till rutiner och system behöver stödja detta. Fram till att beslutet om att debitera den enskilde för den beviljade tiden träder i kraft, behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att minska administrativa uppgifter och organisera verksamheten därefter för att genomföra förändringen. Förändringar i det mobila arbetssättet kan föreslås och utvecklas utifrån förändringen till beviljad tid eftersom de olika aktiviteterna i det mobila arbetssättet kan renodlas och anpassas utifrån verksamhetens behov och utförare och myndighets uppföljning.

System

Det pågår ett arbete med att initiera en införande av nytt planeringssystem. Nuvarande avtal har förlängts över 2024. Pågående arbete fokuserar på testning med nuläge, behov och olika utvecklingsfrågor. Det finns idag tekniska begränsningar och myndighetsgränser som kan upplevas som administrativt betungande. Förändringen till beviljad tid bedöms ge förutsättningar till att anpassa uppföljningen och funktionaliteten i systemet. Dagens system har många moment som inte syns i fakturahanteringen för omsorgstagaren utan är för uppföljningen mellan utförare och myndighet. Det nya planeringssystemet erbjuder stämpling med NFC-tag som ger förutsättningar för att förhindra ”fusk”. Vidare erbjuder fortsatt stämpling en säkerhet både utifrån medarbetarperspektivet och för omsorgstagaren, vetskapen att hen har varit där. Uppföljningen kan därmed utvecklas till att endast fokusera på in- och utcheckningen för att följa uppföljningen av den beviljade tiden för omsorgstagaren. Mobila arbetssättet och det nya planeringssystemet föreslås att förenklas och anpassas till beviljad tid för att minska administrationen för omsorgspersonal.

Rutiner

I dialog med berörda parter lyfts behov av fortsatt arbete utifrån administration och rutiner. Under dialogerna har flera respondenter lyft att arbetet med hemtjänstplanering och hantering av ekonomistyrning för hemtjänst underlättas av tydliga rutiner. I dialoger och i konsekvensbeskrivning lyfts det att det är eftersträvarsvårt med förenkling av rutiner (som 'rutin - ersättning till hemtjänstutförare') och minskande av administrativ belastning. Förvaltningen behöver vidareutveckla arbetet med kravspecifikationen för hemtjänst och Göteborgs stads riktlinje för hemtjänst.

7 Slutsatser och förslag

Hemtjänst är svårplanerad verksamhet vilket ställer stora krav på ledning, styrning och uppföljning utifrån olika perspektiv. Ersättningsmodellen inom LOV ger ekonomiska incitament och sätter ramarna för hur ersättningen betalas ut och på vilka grunder en verksamhet ersätts. Vid införandet av LOV i Göteborgs stad byggde ersättningsmodellen på att utförare ersattes för beviljad tid (biståndsbedömd tid). Nuvarande modell med debitering för utförd tid har inte gett önskvärda effekter utifrån strategier som arbetades fram under programmet attraktiv hemtjänst som bland annat inkluderade införandet av IT-stöd för planering och uppföljning av tid, och skapandet av goda arbetsplatser. Förvaltningen har haft ett långtgående arbete med planering och uppföljning av tid, och det konstateras i utredningen att effekthemtagningen inte uppnåtts.

Arbete med IT-stöd för planering och uppföljning har varit utmanande och gett olika konsekvenser i verksamheten, arbetsmiljöverket har bland annat gett vite till förvaltningen. I utredningen lyfts problematiken med för många moment i det mobila arbetssättet och IT-stöd för planering för medarbetarna vilket skapar onödig administration för omsorgspersonalen

I utredningen och rapporten för administrativa uppgifter gjord av konsulter på uppdrag av förvaltningen, beskrevs övergången till utförd tid som administrativt tungt och en ökning av de administrativa uppgifterna. Det resulterade i ett mer omfattande uppföljningsarbete både på utförarsidan och på myndighetssidan eftersom fler parametrar i uppföljningen infördes via det mobila arbetssättet. Det finns en avsaknad av bra systemstöd och kontrollverktyg för utförd tid. Det är mycket manuellt arbete vid kontroller, analys av utförda timmar och olika sammanställningar. Summeringen hänvisar till att det inte har varit införandet av LOV i Göteborgs stad som driver administrationen utan förändringen av ersättningsmodell, då det framför allt inneburit ett större uppföljningsansvar från både myndighet och för utförare.

Slutsatser som lyfts är att förändringen till beviljad tid för omsorgstagare kan också gynna medarbetare då det inte blir ett stressmoment att behöva jaga en annan intäkt. Som att utföra besök som ska meddelas till planerare som ska planera om och uppdatera scheman, meddela omsorgspersonal uppdatering, som i sin tur ev. behöver åka/gå in till kontor för att hämta nyckel eller möta kollega och ta nyckel med mera, utan att då inte behöva motivera utan kan stanna, lyssna in, ta med sig händelsen få stöd i kommande utförande av insats hos omsorgstagare. Förslaget bedöms ta hänsyn till likvärdighet för alla omsorgstagare. Och förändringen bedöms ge förutsättningar för förbättring för omsorgstagare och medarbetare.

Förslag är att gå vidare med en avgiftsmodell med fyra nivåer då det bedöms ge omsorgstagaren möjlighet att bättre förutse sina kostnader och enklare förstå fakturorna. Den nuvarande modellen skapar osäkerhet eftersom fakturabeloppet varierar för omsorgstagaren samtidigt som det mobila arbetssättet med utförd tid är omfattande för omsorgspersonalen.

Vidare slutsatser är att förvaltningen behöver fortsätta arbetet med vilka punkter som ska vara föremål för uppföljning och när. Det är viktigt att det samordnas och säkerställs med samsyn mellan myndighet och utförare. Genom en förändring till beviljad tid påverkas omsorgstagare, omsorgspersonal och myndighet utifrån olika perspektiv. Sammantaget bedöms förslaget av förändring till beviljad tid för omsorgstagaren ge tydlighet till omsorgstagare och en helhetssyn för förvaltningen med förenkling av olika administrativa processer. Som beskrivet i avsnittet kring fakturahantering är det många frågor som hanteras av avgiftshandläggare på grund av otydliga fakturor och osäkerhet hos omsorgstagare vid förändring av fakturaavgiften. Genom att införa beviljad tid för omsorgstagare kan kommunikationen förenklas mellan myndighet och utförare samt att avgiftshandläggare som arbetar med fakturorna enklare kan besvara frågor och säkerställa omsorgstagarens trygghet.

Administrativ uppföljning bedöms vara mer påverkad av förändringen av ersättningsmodell för utförare än förändring av debitering för omsorgstagaren baserad på beviljad tid. Förslag på förändring till beviljad tid för omsorgstagare bedöms omhänderta likvärdighet för omsorgstagare. Samtliga omsorgstagare ges lika möjligheter och rättigheter för hemtjänst och föreslaget avgiftssystem omhändertar spridningen av omsorgstagare baserat på beviljad tid och kostnad samt avgiftsutrymme. Utredningen har utgått från hur omsorgstagarens trygghet och säkerhet kan vara i fokus och utveckling av att tillgodose behovet som omsorgstagaren har. Förslaget har fortsatt inkluderat att omhänderta in- och utcheckning för omsorgstagare som en del av tryggheten för både omsorgstagare och medarbetare.

7.1 Vad behöver förändras och när?

Nämnden får inom sitt verksamhetsområde anta taxor och avgifter av mindre ekonomisk betydelse och som inte med hänsyn till kraven på likabehandling av medborgare måste fastställas gemensamt för hela staden.

För att förändringen ska kunna genomföras behöver det ha skett samråd mellan äldre samt vård- och omsorgsnämnden och förvaltningen för funktionsstöd. Därefter kan det fattas beslut om förändrad avgiftstaxa. Vidare hantering är att äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd fattar likalydande beslut och därefter hemställer till kommunfullmäktige om förändrad taxekonstruktion.

Förslag med fyra avgiftsnivåer kommer ge ett mindre underskott utifrån förvaltningens räkneexempel och intäkterna från omsorgstagarna. Huvudperspektivet i hemställan till kommunfullmäktige från äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen samt förvaltningen för funktionsstöd är att förändringen ger effekthemtagning i andra perspektiv. Utifrån äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens perspektiv är denna förändring i linje med centralt politiskt uppdrag kring att minska administration. Genom att ändra taxekonstruktionen får förvaltningen andra förutsättningar att utforma det mobila arbetssättet och den administrativa processen som gett förvaltningen mer arbetad tid i icke omsorgsnära arbete.

Förvaltningen föreslår att den nya taxekonstruktionen följer alternativ fyra med fyra avgiftsnivåer. Utifrån ordinarie process skulle detta innebära att förändringen först skulle kunna börja gälla från den 1 april 2025. Det är dock förvaltningens bedömning att en skyndsam hantering i ärendet är nödvändig och att förändringen behöver ske från den 1 april 2024.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-11

Diarienummer N161-2285/23

Handläggare

Moa Ohlsson

Telefon: 031-366 76 67

E-post: moa.ohlsson@funktionsstod.goteborg.se

Hemställan till kommunfullmäktige om ny taxekonstruktion för hemtjänstinsatser

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd hemställer till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde, i enlighet med tjänsteutlåtandets bilaga 1.
2. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Sammanfattning

Ärendet avser förslag till hemställan till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde. Beslut om reviderad taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde innebär att Göteborgs Stads hemtjänst och externa utförare ska följa samma upplägg enligt beslut av kommunfullmäktige.

Målet med förändring av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet och tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för, samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt. Förvaltningarna föreslår att den nya taxekonstruktionen följer bilaga 1 med fyra nivåer och ska börja gälla från den 1 april 2025.

I arbetet har förvaltningen samverkat med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen ser inte att förändras taxekonstruktion får stor effekt utifrån förvaltningens eller stadens perspektiv. Bedömning är att en avgiftsmodell med fyra nivåer omhändertar spridningen mellan omsorgstagare och är att föredra.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av en persons avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag

för sina personliga behov. Dessa regler bidrar till att jämna ut ojämlika ekonomiska förutsättningar.

Samverkan

Information lämnas på förvaltningsövergripande samverkansgrupps möte den 18 oktober 2023.

Bilaga

1. Taxekonstruktion

Ärendet

Nämnden har att ta ställning till hemställen till kommunfullmäktige om revidering av taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde. I arbetet har förvaltningen samverkat med äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

Beskrivning av ärendet

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för stöd och hjälp som ökar den enskildes möjligheter till ett självständigt liv, ökad livskvalitet, trygghet i vardagen samt underlättar för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet. Inom begreppet hemtjänst ryms både stöd och hjälp av servicekaraktär och omvårdnadsinsatser. Den praktiska hjälpen av servicekaraktär kan exempelvis bestå av städning, tvätt, inköp, promenader, post- och bankärenden, matlagning och matdistribution. Omvårdnadsinsatserna ska tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov såsom exempelvis måltidsstöd, hjälp med den personliga hygien, på- och avklädning, förflyttning, insatser för att bryta isolering och för att den enskilde ska känna trygghet och säkerhet i det egna hemmet.

Beslut om hemtjänst utformas som rambeslut i antal beviljade timmar per månad från och med den 4 april 2023 enligt Göteborgs Stads reviderade riktlinjer för hemtjänst. Det finns också möjlighet att fatta insatsbeslut i de fall det anses lämpligare. Socialsekreterare inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöd fattar beslut om hemtjänst och beställer hemtjänst av den utförare som den enskilde valt. En annan beställare är den kommunala hälso- och sjukvården.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett reviderat förfrågningsunderlag i vilket en ny ersättningsmodell bland annat ingår. Från och med 1 oktober 2023 ersätts utförare för beviljad tid för hemtjänst. Utförare får ersättning för den tid som är beviljad för att utföra beställda insatser. Det timbaserade ersättningssystemet gäller för hemtjänst, ledsagning, avlösning och delegerade hälso- och sjukvårdsåtgärder upp till den tid som är beställd. Göteborgs Stads riktlinje för hemtjänst beskriver att den enskildes beslut anges antalet hemtjänsttimmar i ett cirka tal per månad. Detta för att markera att timantalet är en ram där det ska finnas utrymme för viss flexibilitet. En rimlig avvikelse mellan beviljad och utförd tid ska kunna finnas utan att beslutet blir föremål för uppföljning. Detta så länge det inte föreligger förändringar i den enskildes behov av stöd samt att beslutet harmonierar mot målsättningarna.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har utrett taxekonstruktion för hemtjänstinsatser vid en övergång från taxa beräknad på utförd tid till taxa beräknad på beviljad tid och gjort omvärldsbevakning med andra kommuner. I utredningen konstaterar äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen att nuvarande taxekonstruktion inte varit enkel att förstå för omsorgstagarna och att frågorna kring taxesystemet varit många för de medarbetare som arbetar med avgiftshandläggning, men också för utförare av hemtjänst. Målet med förändringen av taxekonstruktionen är att avgiftssystemet ska minska otrygghet och tydliggöra den enskildes möjlighet att förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för, samt att modellen ska generera så lite administration som möjligt. Beslut om reviderad taxekonstruktion för hemtjänstinsatser till debitering baserad utifrån beviljad tid för den enskilde innebär att Göteborgs Stads hemtjänst och externa utförare ska följa samma upplägg enligt beslut av kommunfullmäktige.

Syfte med förändring och styreffekter med anledning av förändringen

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har haft ett långtgående arbete med planering och uppföljning av tid, och det konstateras i utredningen att effekthemtagningen inte uppnåtts. Vidare utifrån ett medarbetar- och verksamhetsperspektiv i förvaltningarna är det mycket administration och kontroll som utförs i processen med fakturahantering.

En förändring av debitering för den enskilde till beviljad tid bedöms kunna minska kontrollen för den enskilde mellan faktura och utförd tid och minska antalet frågor kopplat till fakturorna. En förändring till beviljad tid för den enskilde ger dessutom möjlighet för att det mobila arbetssättet kan förändras för omsorgspersonal, att vara mindre styrt från hur det är i dagsläget.

Dagens systemlösningar i det mobila arbetssättet har många moment som inte syns i fakturahanteringen för omsorgstagaren utan är till för uppföljningen mellan utförare och myndighet. Uppföljningen kommer utvecklas till att endast fokusera på in- och utcheckningen för att följa uppföljningen av den beviljade tiden för den enskilde

Förslag till ny taxekonstruktion och konsekvenser för den egna verksamheten.

Nedan presenteras förslag på avgiftssystem för stöd i ordinärt boende¹. Förslagen bygger på tre avgiftsnivåer i alternativ 1–3 och fyra avgiftsnivåer i alternativ 4. Dessa avgiftsnivåer ska ta hänsyn till lämplig spridning mellan omsorgstagare och olika antal beviljade timmar. Avgiftsnivåerna ska utgå från samma typ av uppbyggnad som tidigare taxekonstruktion baserad utifrån procent av maxtaxan (8 kap 5 § 1 p SoL). Det finns tre förslag framtagna där det finns en skillnad i nivå två i respektive alternativ. Avgifterna behöver inför kommande år räknas upp enligt ordinarie process för att hamna i nivå 2025, där först kommande års prisbasbelopp ska beslutas av regeringen.

Alternativ 1		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 651 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i nivå två är hur mycket av avgiften som är beräknad på maxtaxa, det vill säga att i alternativ ett – nivå två är beloppet 1 651 kr motsvarande 70 % av maxtaxan.

Alternativ 2		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 415 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i alternativ två – nivå två, är beloppet 1 415 kr vilket motsvarar 60 % av maxtaxan.

¹ Trygghetslarm är inte medräknat i avgiftssystemet utan är en kostnad som står utanför avgiftssystemet motsvarande 118 kr/månaden. Den beviljade tiden för hälso- och sjukvårdsåtgärder är inte heller inkluderad i avgiftssystemet. Avgiftssystemet gör inga förändringar för avlösning i hemmet och ledsagning det är fortsatt avgiftsfritt.

Alternativ 3		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 10 timmar/månad	1 180 kr
Nivå 3	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

Skillnaden i alternativ tre – nivå två, är beloppet 1 180 kr motsvarande 50 % av maxtaxan.

Alternativ 4		
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	472 kr
Nivå 2	Över 2 timmar men under 5 timmar/månad	944 kr
Nivå 3	Över 5 timmar men under 10 timmar/månad	1 651 kr
Nivå 4	Över 10 timmar/månad	2 359 kr

I alternativ fyra motsvarar nivå två 40 procent av maxtaxan och nivå tre motsvarar 70 procent av maxtaxan.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd värderat hur taxekonstruktionen kan påverka omsorgstagarna minst samt hur spridningen av timmarna för omsorgstagarna på bästa sätt kan omhändertas. Utifrån detta har förvaltningarna inte fokuserat på de ekonomiska konsekvenserna i första hand avseende förvaltningens ekonomi utan att ta fram ett alternativ som ger möjligheter att omhänderta spridning av antalet omsorgstagare i respektive nivå. Mot bakgrund av detta har förvaltningarna tagit fram ytterligare data med spridning av antalet omsorgstagare i respektive nivå (siffror från augusti månad).

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har utgått från augusti månads siffror för att beräkna intäkterna vilket innebär det antal omsorgstagare som varit registrerade för den perioden. Utifrån detta har förvaltningen också jämfört hur intäkterna var utfall augusti 2018 för att säkerställa skillnaden mellan dagens intäkter som baserar sig utifrån beviljad tid och taxekonstruktionen 2018 som var utifrån beviljad tid. Jämförelsen är gjord för att påvisa hur alternativen ställer sig i relation till tidigare modell baserad utifrån beviljad tid.

Belopp i tusen kronor	
	Utfall
Augusti 2023	9 648
Augusti 2018, uppräknad till 2023 års nivå	9 529

Siffror från augusti 2018 med beviljad tid presenteras nedan i relation till respektive alternativ och vad förändringen innebär på totalen. Förvaltningen gör den ekonomiska analysen att de tre alternativen med tre nivåer ger mer intäkter för förvaltningen än dagens ekonomi utifrån utförd tid med en intäkt om 9 648 tkr (utfall för augusti).

Belopp i tusen kronor		
	Förändring aug 2023	Förändring aug 2018
Alternativ 1	2 448	2 566
Alternativ 2	1 886	2 004
Alternativ 3	1 326	1 444
Alternativ 4	-191	-73

Alternativ fyra omhändertar spridningen av omsorgstagare som har över två timmar men under fem samt över fem timmar men under tio. Som ovanstående uppställning visar är den ekonomiska förändringen mellan alternativen större vid fyra nivåer. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningens utredning visar på att spridningen är stor i antalet omsorgstagare som ligger över två timmar men under tio vilket motiverar att ha fyra nivåer framför tre nivåer. Alternativ fyra (utifrån siffror från augusti) ger äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen ett underskott i intäkter med cirka 200 tusen kronor per månad. Det motiveras inte vara en betydande ekonomisk konsekvens med ett underskott i intäkter i relation till att omhändertar omsorgstagarnas ekonomiska perspektiv och fördelning. Förvaltningen för funktionsstöd har inte tittat på motsvarande underlag men bedömer att den förändring i intäkt som bli mer fyra nivåer är försumbar utifrån ett kommunperspektiv.

Ekonomiska konsekvenser den enskilde

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av en persons avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov.

Avgifter regleras i socialtjänstlagen (2001:453). 8 kap §§ 3–9. Här finns ett högkostnadsskydd (maxtaxa) i form av en högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende. Vidare finns bestämmelser om beräkning av den enskildes avgiftsunderlag (inkomster) samt regler för att den enskilde ska förbehållas tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp).

I 8 kap. 4 § Socialtjänstlagen anges att med avgiftsunderlaget avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Förbehållsbeloppet är minibeloppet (för 2023 ensamstående 6 470 kronor, samma boende/gifta 5 279 kronor) + boendekostnaden som sedan dras från den sammanlagda inkomsten efter skatt. Det som återstår kallas avgiftsutrymme och avgiftsutrymmet avgör vilken avgift den enskilde ska betala. Vid beräkningen av den enskildes avgiftsutrymme och som grund för fastställande av avgifter för hemtjänst tas hänsyn till eventuella ”merkostnader” för mat. För sammanboende makar gifta och registrerade partners) beräknas den enskildes avgiftsutrymme till hälften av makarnas sammanlagda inkomster (makarnas inkomster läggs ihop och delas med två).

Förvaltningen för funktionsstöd har tittat på spridningen av antalet beviljade timmar för de personer som har hemtjänstinsats i augusti 2023. Totalt har 761 personer hemtjänstinsatser. Fördelning av personerna i de olika nivåerna presenteras i tabellen nedan.

Nivå	Beviljad tid	Andel personer FFS
Nivå 1	Upp till 2 timmar/månad	5%
Nivå 2	Över 2 timmar men under 5 timmar/månad	19%
Nivå 3	Över 5 timmar men under 10 timmar/månad	21%
Nivå 4	Över 10 timmar/månad	55%

De personer som har över tio timmar beviljad tid per månad påverkas inte av förslaget då de uppnår maxtaxa vilket är den högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende enligt socialtjänstlagen (se ovan).

De personer som har beviljade insatser som faller inom de andra nivåerna påverkas beroende på om de har beviljad tid som ligger under den andel av maxtaxan som kostnadsnivån innebär. För förvaltningen för funktionsstöds beviljade insatser innebär det att 22 procent av personerna kommer enligt taxekonstruktionen få en kostnadsökning på mer än 25 procent.

Förvaltningen för funktionsstöd har även räknat på hur stor andel av personerna som har nolltaxa (antingen på grund av att avgiftsutrymmet för den enskilde är noll eller att personen uppbär försörjningsstöd) eller reducering av avgift efter att förvaltningen räknar på avgiftsutrymmet. Även denna uträkning gjordes för augusti 2023.

40 procent av de personer som har beviljade hemtjänstinsatser inom förvaltningen för funktionsstöd har nolltaxa på grund av att avgiftsutrymmet är noll eller att personen uppbär försörjningsstöd. Dessa personer påverkas inte av ny taxekonstruktion.

Utöver dessa har 14 procent av de personer som har beviljade hemtjänstinsatser inom förvaltningen för funktionsstöd reducering av avgiften utifrån uträkning av avgiftsutrymmet (så som taxekonstruktionen ser ut idag). För de personer som har över tio timmar beviljad tid per månad har 15 procent utrymme att betala maxtaxan.

Detta innebär att förvaltningen för funktionsstöd reducerar avgifter för en stor andel av personerna som har beviljade hemtjänstinsatser. För förvaltningen för funktionsstöd uppgår reduceringen till cirka 1 mnkr per månad och intäkterna från de enskilde var under augusti cirka 390 tkr.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår, liksom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen att ny taxekonstruktion utifrån beviljad tid som innehåller fyra nivåer börjar gälla 1 april 2025.

En avgiftsmodell som är baserad utifrån beviljad tid ger omsorgstagaren möjlighet för den enskilde att i större utsträckning förutspå sin avgift och enklare utläsa sin faktura och förstå vad hen betalar för. Kommunikation med omsorgstagare kan förenklas genom att medarbetare inom myndighet och utförare enklare kan förklara avgiftssystemet och bidra till trygghet för den enskilde och mindre rädsla för förändringar i kostnad. En förändring till beviljad tid ger också möjlighet för att det mobila arbetssättet kan förändras för utförare och vara mindre styrt från hur det idag.

Att förändra debiteringen för den enskilde från utförd tid till beviljad tid bedöms kunna minska administration genom att uppföljningen mellan myndighet och utförare förenklas.

Förslaget till ny taxekonstruktion får viss ekonomisk påverkan för Göteborgs Stad. En taxekonstruktion med fyra avgiftsnivåer ger en viss intäktsminskning för staden men omhändertar spridningen mellan var omsorgstagarna befinner sig i de olika avgiftsnivåerna på ett mer rättvist sätt jämfört med tre nivåer som finns i alternativen 1-3 och bedöms på totalen vara fördelaktigt för omsorgstagarna.

Förvaltningarna ser inga ekonomiska konsekvenser för andra kommunala verksamheter.

Camilla Blomqvist

Moa Ohlsson

Förvaltningsdirektör

Förvaltningscontroller

Prisbasbeloppet 2023

52 500

Taxa äldreomsorg och funktionshinderverksamhet - beslut enligt Sol

Fr o m 2023

Område	Beslut i budget	Belopp	kr/månad
Maxtaxa för hemtjänst, trygghetslarm och hemsjukvård	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol	2 359	kr/månad
Nivå 1, upp till 2 timmar/månad	20 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	472	kr/månad
Nivå 2, över 2 timmar men under 5 timmar/månad	40 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	944	kr/månad
Nivå 3, över 5 timmar men under 10 timmar/månad	70 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	1 651	kr/månad
Nivå 4, över 10 timmar/månad	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol	2 359	kr/månad
Leverans av hemlevererad mat	5 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	118	kr/månad
Boendestöd	Avgiftsfritt	0	
Ledsagning	Avgiftsfritt	0	
Avlösning i hemmet	Avgiftsfritt	0	
Deltagande i dagvård/dagverksamhet	Avgiftsfritt	0	
Trygghetstelefon/månad	5 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	118	kr/månad
Hemtjänstavgift/månad vid äldreboende och bostad med särskild service för omsorg och omvårdnad. Inklusive avgift för hemsjukvård.	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	2 359	kr/månad
Hemtjänstavgift vid korttidsboende för omsorg och omvårdnad	1/30-del av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p Sol (maxtaxan)	79	kr/dygn
Boendeavgift, boende som inte omfattas av hyreslagen	Belopp enligt 8 kap 5 § 2 p Sol	2 423	kr/månad
Avgifter för kost	Beslut i budget	Belopp	kr/månad
Helpension i äldreboende och bostad med särskild service	Summan av:	4 339	kr/månad
	<u>Råvarudel:</u> Den av Socialstyrelsen meddelade livsmedelskostnaden per månad	2 763	kr/månad
	<u>Tillagningsdel:</u> Fastställd andel 2019, årligen omräknad enligt SCB:s omsorgsprisindexindex (OPI)	1 576	kr/månad
Korttidsboende, matkostnad per dag	1/30-del av helpensionen per månad	145	kr/dag
Måltider för dagvård/dagverksamhet	65% av 1/30-del av helpension per månad	94	kr/dag
Hemlevererad mat, pris per portion	50% av 1/30-del av helpension per månad	72	kr/portion

Förbehåll	Beslut i budget	Belopp	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), ensamboende personer 65 år och äldre	Belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 1 SoL	6 470	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), ensamboende personer 64 år eller yngre	10 % utöver belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 1 SoL	7 117	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), sammanboende makar (för var och en) personer 65 år och äldre	Belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 2 SoL	5 279	kr/månad
Minimibelopp (schablonbelopp), sammanboende makar (för var och en) personer 64 år eller yngre	10 % utöver belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 2 SoL	5 807	kr/månad
Garantibelopp i Bostad med särskild service (personer 64 år och yngre)	63 % av prisbasbeloppet per månad	2 756	kr/månad
Garantibelopp i särskilt boende för äldre	48 % av prisbasbeloppet per månad	2 100	kr/månad

*) Timmar = beviljad tid omsorgstagare